

1 KORINTA NE

Paulom dis tcgāyas tc'āà di sa

Korinta ne koe

Téé-cookg'ai sa

Paulo ba kò ncēes tcgāya sa góá, c'ēe zi qóm zia kò kerekes Korinta dis koe hàna khama. Gaa x'aè ēe kam kò Korinta ba kaia hāam x'áé-dxoom Gerika ne di me e. X'ámágu sa hēe naka x'ámá sa hēéthēe kò Korinta koe hàna. Gaam nqōó ba kò cg'uria ba hēe naka tāáka zi dtcòm zi hēéthēe ka q'āasea hāa. Paulo ba ko kái zi gúú zi ka góá, ncēe ko xùri zi: q'aa-q'aasean ka hēe (1-4), naka kerekes koe ko kúrúe cg'áràn ka hēe (5-6), naka xóe cgoakuan di tēean ka hēe naka séèkuan ka hēe (7) naka kerekes ko ma tsées ka hēe (8-11) naka Tcom-tcomsam Tc'ēem di aban ka hēe (12-14) naka x'oos koe tēean (15) ka hēéthēe e.

13 dim tcee ba ko ncàmkus ka kg'ui a ko máá, kaisase cgáés abas Nqarim dis ga si i, Gam di ne khòe nem máàna hāa sa, témé. Ncēm tcee ba gaas tcgāyas koe kaisase q'āaèa hāam ga me e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'āan di tc'ēea ne
- kgoarasea ne
- tcom-tcomsa
- Tcom-tcomsam Tc'ēem di zi aba zi

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Q'aa-q'aasea ne kerekes koe (1-4)
- Séèkuan di x'áè-kg'aman hēe naka x'áé-q'oos di kg'òè-kg'ámán hēéthēe e (5-7)
- Dtcòm-kg'ao ne hēe naka dtcòm-kg'ao tama ne hēéthēe e (8-10)
- Kerekes di kg'òèan hēe naka Nqari ba qámsea máán hēéthēe e (11-14)

- X'ooan koe tēe sa (15)
- Dtcòm-kg'ao ne Jutea di ne di zi aba zi (16)

Q'aa-q'aasea ne kerekes koe (1–4)

Tsgámkaguku zi

1 ¹Paulo ra a, tcièa ra Jeso Krestem dim x'àè úú-kg'ao^a bar gha ii ka Nqarim ma tc'èea khama, a ra a gatá ka qōesem Sosetenesem cgoa hãa.

²Tsam ko *ncēes tcgāya sa* Korinta koe hãnas kerekes Nqarim di sa góá máá. Jeso Krestem domka tu Nqarim di tu khòè tu kúrúea, a tu a Nqarim ka tcièa Gam khama tu gha ma tcom-tcomsa ii ka. Gatú hēè naka wèè ne khòè ne wèè qgái za hàna ne hēéthēé tsam ko góá máá, ncēe X'aigam Jeso Krestem dim cg'òè ba ko tcii ne - gane hēè naka gatá hēéthēé dim X'aiga ba, a tsam a ko máá:

³Nqarim gatá ka Xòò ba hēè naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēé tsara koe guua hãa cgómkuan hēè naka tòókuan hēéthēé méé i gatú cgoa hãa, témé.

Qāè-tcaoa-mááku sa

⁴Wèè x'àè kar ko tirim Nqari ba gatú ka qāè-tcaoa máá, cgómkuan èem Jeso Krestem koe máá tua hãa domka. ⁵Gam koe tu wèè zi gúú zi koe qguùkaguèa khama - wèè kg'uian koe hēè naka wèè q'āan di tc'èean koe hēéthēé e - ⁶tchòàs Krestem di sa ncēeska gatú koe nxàea tseegukaguèa khama. ⁷Gaa domka tu cúís abas Nqarim koe guuas ga sa tcào tama; èe tu hãa a ko gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba qāà ka, hààm gha x'áise ka. ⁸Kúrú tu um gha tu chòò-q'oos koe ga igaba qari, a gha nxāasega táá chibi-chibiè gatá dim X'aigam Jeso Krestem dim cárú ka. ⁹Nqari ba tcom-tcomsa Me e, ncēe tcii tua ba, hàà tu gha Cóásem Jeso Krestem gatá dim X'aigam cgoa xg'ae a cúís gúú sa kúrú ka.

Q'aa-q'aasea ne kerekes koe

¹⁰Tíí qōe ga tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem di cg'òèan cgoar ko dteàrà tu u, a ko máá: gatú wèè tu méé tu dteòmku naka i nxāasega xg'aekua tu koe q'aa-q'aasean kaà, naka tu gha qāèse xg'ae naka cúíta ma tc'èe, naka cúíta ma tc'èe-tc'èese. ¹¹Tíí qōe ga tuè, c'èe ne Keloas x'áé-q'oo di nea q'āa-q'āa tea, xg'aekua tu koe i mēékuan hàna hãa sa. ¹²Méér ko sa ncēe si i: Gatú ka c'èe ne ko máá: “Tíí ra Paulom di ra a,” témé, ne ko c'èe ne máá: “Tíí ra Apolosem di ra a,” témé, ne ko c'èe ne máá: “Tíí

a 1:1 x'àè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

ra Peterem^b di ra a,” témé, ne qanega c'ëe ne máá: “Tíí ra Krestem di ra a,” témé. ¹³Kreste ba q'aa-q'aaèa ii? Paulo baa kò ii ncëe gatu domka kò xgàuèa ba? Kana tua Paulom cg'òè koe tcguù-tcguuèa ii?

¹⁴Nqari bar ko qàè-tcaoa máá, gatu ka cúím ga bar tcguù-tcguu ta ga hãa khama, Kerisepoa tsara Gaio tsara oose. ¹⁵Nxãasega i gha cúí khòè ga táá hãa, tíí cg'òè koe tu tcguù-tcguuèa ta gha méé e ka. ¹⁶Ra gataga Stefanasem dis x'áé-q'oos di ne tcguù-tcguu, a gaas x'áé-q'oos ka oose ra c'ëe khòè ga tc'ëe-tc'ëese tama, tcguù-tcguu ra hãa a. ¹⁷Kreste ba hààr gha tcguù-tcguu ka tsééa óá te ta ga hãa, igabam qàè tchòà ner gha hàà xгаа-xгаа ka tsééa óá tea, khòèm di tc'ëegan di kg'uian ka tamase, táás gha nxãasega Krestem dis xgàu sa kàà hùise bòdè ka.

Kreste ba Nqarim di qarian hëé naka q'ãan di tc'ëean hëéthéé Me e

¹⁸Gane ëe aagusea hãa ne koe i xgàus di tchòàn cg'ãa-cg'ana a khama, igaba i gatá ncëe ko kgoaraè ta koe Nqarim di qari i. ¹⁹Ncëeta i ma góásea:

“Eë tc'ëega ne di tc'ëea ner gha cg'òo,
a gha ëe q'ana ne di q'ãan xguì,”

ta i mééèa khama.

²⁰Tc'ëegam khòè ba ndaà? Góá-kg'ao ba ndaà? Kg'ui q'ãa-kg'aom ncëem nqóóm di ba ndaà? A Nqari ba gáé q'ãan di tc'ëean ncëem nqóóm di cg'ãa-cg'anasekagu tama? ²¹Nqari ba kò Gam di q'ãan di tc'ëean ka khòè ne kúrí, ne gane di tc'ëegan ka táá bòda q'ãa Me. Me kò Nqari ba qàè-tcaokaguè, cg'ãa-cg'ana xгаа-xgaan ncëe xae ko tséékagu koe guu a ëe ko dtcòm ne kgoaran ka. ²²Juta nea ko **are-aresa** zi x'ái zi **ne gha x'áúè sa** qaa, ne ko Gerika ne tc'ëean ne **gha máàè sa** qaa khama. ²³Igabaga ta ko gatá Krestem ncëe xgàuèa hãam ka xгаа-xгаа. I ko ncëe tchòàn Juta ne tomagu tcg'ái, a táá zi qhàò zi di ne koe cg'ãa-cg'ana di i, ²⁴igaba ëe **Nqarim ka** tciiea hãa ne, Juta ne hëé naka Gerika ne hëéthéé koem Kreste ba Nqarim dim qari Me e, a ba a gataga Nqarim dim tc'ëem q'ãan di Me e. ²⁵Eë ko cg'ãa-cg'anase bòdès Nqarim di sa cg'ái si i, khòèan dis ëe ko cg'áése bòdès ka, i Nqarim di kg'amkan khòèan di qarian tàà hãa.

²⁶Tíí qòe ga tuè, tc'ëe-tc'ëese tu nta tu kò ii sa **ëem kò Nqari ba** tcií tu u ka. Nqóóm di ne cgoa tu kò ko nxárá xg'aeè ne tu kò kái-kg'aise tc'ëega tama, a cg'ái tama, a kò x'aian q'oo koe ábàè tama. ²⁷Igabagam Nqari ba cg'ãa-cg'ana zi gúù zi nqóómkg'ai di zi nxárá tcg'òóa hãa, nxãasegam gha ëe tc'ëega ne sau-cgaekagu ka. A ba a kg'amka zi gúù zi nqóómkg'ai di zi nxárá tcg'òóa, nxãasegam gha ëe qari ne sau-cgaekagu ka. ²⁸Nqari ba nxárá tcg'òóa nqãaka hãnas téé-q'oos di zi gúù zi nqóómkg'ai di zi, ncëe ntcoèèa hãa zi hëé naka cg'ái tama zi hëéthéé e, nxãasegam gha ëe

b 1:12 Peterem - Gerika sa ko máá: “Kefasem di” témé.

cgáé ii zi kaàkagu ka, ²⁹nxāasega i gha táá cúí khòè ga Nqarim cookg'ai koe dqòmse ka. ³⁰Nqari ba xg'ae-xg'ae tua Jeso Krestem koe khama, a Kreste ba kúrúá, Me hàà gatá koe q'āan dim tc'ēe ba ii, ta ko Gam domka tchàno ta iise bódè, a ko Gam ka q'ano-q'ano tcáòè, a ta a Gam ka x'ámá tcg'òóèa. ³¹Gaa domkaga i ncēeta ma góásea hāa a ko máá: “Eē *c'ēem khòè ba* dqòm kg'oana ba méém X'aiga ba dqòm,” téméè.

Jeso Krestem xgàuèa hāa di tchòà ne

2 ¹Tíí qōe ga tuè, ēer kò hàà cgae tu u, kar kò táá t'òè-t'òèea kg'uian cgoa hàà cgae tu u, kana tc'ēegan cgoa, ncēer kò ko hàà chómsea zi gúú zi Nqarim di zi ka birí tu u ka. ²Birísear kò hāa, Jeso Krestem ncēe xgàuèa hāam ka cúír gha tc'ēe-tc'ēese a birí tu u sa khama. ³A ra a kò kg'amkan hēé, q'áòan hēé naka kaisa cgùruan hēéthēé cgoa hàà cgae tu u. ⁴Tiri kg'uian hēé naka xgaa-xgaan hēéthēéa kò khòè ne di kg'uian tc'ēegan di tama a, ncēe khòè ne ko kúrú ne thamkase tc'ēea kabi i, igaba i kò Tcom-tcomsam Tc'ēem di qarian x'ái, ⁵nxāasega i gha gatu di dtcòmman táá khòèan di tc'ēegan koe hāa, igaba Nqarim di qarian koe hāa ka.

Q'āa di tc'ēean Nqarim di i

⁶Gatà i ii, igaba xae ko ēe dtcòmman koe q'amā hāa ne koe tc'ēean di kg'uian kg'ui, ncēe tc'ēea ne ncēm nqōóm di tama, kana tc'āà-cookg'ai xu ncēm nqōóm di xu di tama a, ncēe ko hàà kaàkaguè xu. ⁷Igaba xae ko Nqarim di tc'ēean ncēe c'úúsea, a chómsea hāa ka kg'ui. Nqōóm qanega kúrúè tamas cookg'ai koem kò Nqari ba bóda tcg'òóá, ncēes tc'ēe sam gha máá ta a sa, Gam di x'áàn koe ta gha nxāasega hāa ka. ⁸Táá i kò cúí tc'āà-cookg'aian ncēm nqōóm di ga ncēes gúú sa kómá q'āa. Kómá i kò q'ana hāa, ne i ga kò x'áàn dim X'aiga ba táá xgàua khama. ⁹Igaba ncēe i ma góásea, a ko máá:

“Cúím tcgáím ga ba bóò zi ta ga hāa,
me cúím tceem ga ba kómí zi ta ga hāa,
zi cúís tcáós koe ga tcāà ta ga hāa,
gazi gúú zi ēem Nqari ba
ēe ncām Mea hāa ne
kg'ónòda máána hāa zi,”

téméè khamaga ma. ¹⁰Igabam ko Nqari ba Tcom-tcomsam Tc'ēem koe guu a ncēe zi gúú zi nxàea tcg'òóá máá ta a.

Tcom-tcomsam Tc'ēe ba ko wèé zi gúú zi qaara tcg'òó khama, ēe chómsea zi gúú zi Nqarim di zi hēéthēé e. ¹¹Ndakam khòè ba c'ēem khòèm tc'ēe q'oo koe hāa sa q'anaa? Gaam khòèm dim tc'ēem cúí ba q'ana. Gatà iim dàòm kam cúím khòèm ga ba Nqarim tc'ēea hāa sa c'úúa, Nqarim dim Tc'ēem oose. ¹²Nqōóm di tc'ēe-kg'áman ta máàè ta

ga hãa, igabaga ta Nqarim koe guuam Tc'êe ba máàèa, nxãasega ta gha Nqarim máa taà zi gúu zi bóda q'ãa ka. ¹³Ta ko nxãa zi ka kg'ui, khòean di tc'ëegan ka ta xгаа-xгааèa kg'uiian cgoa tamase, igaba Tcom-tcomsam Tc'ëem ka ta xгаа-xгааèa kg'uiian cgoa, a ta a ko Tcom-tcomsam Tc'ëem di tseeguan kg'uiia tchàno-tchano, èe Tcom-tcomsam Tc'êe ba úúa ne koe. ¹⁴Khòem èe Tcom-tcomsam Tc'êe ba úú tama ba Nqarim dim Tc'ëem di zi gúu zi cgoa xg'ae tama, gaam koe zi cg'ãa-cg'ana di zi i khama. Me gataga kgoana naka bóda q'ãa zi tama, Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cúí zi ko bóda tcg'dòè khama. ¹⁵Khòem ncêe Tcom-tcomsam Tc'êe ba úúa ba ko wèé zi gúu zi qãèse bóda tcg'dó, igabagam gabá khòe ne c'êe ne ka bóde naka nxàèè tama.

¹⁶ “Díí ba nxãakamaga X'aigam **Nqarim** di tc'ëean q'ana hãa, a ga tchàno-tchano Me?”

Igabaga ta gatá Krestem di tc'ëean úúa.

Jeso Krestem ka, sixae ka tamase

3 ¹Tíí qòe ga tuè, táá ra kò Tcom-tcomsam Tc'êe ba úúa ne khòè ne khama ma kg'ui cgoa tu u, igaba ra kò nqòóm di ne khòè ne khama ma kg'ui cgoa tu u - Krestem koe cg'aré ne cóá ne khama ma. ²Bílan ra kò kg'áakagu tu u, a ra a kò táá qari tc'òoan máa tu u, tc'ãò o tama tu kò hãa khama, ncêe tu qanega ma tc'ãò o tama khamaga ma. ³Ncêes noosega tu qanega nqòóm di tu u, qanega i tauan hêé naka mēékuan hēéthēé xg'aekua tu koe hãa khama, ka tua nqòóm di tu tama tua? Nqòóm di ne khòè ne ko hēé khama tu gáé hēé tama? ⁴Ncêè c'ëem khòem kòo máá: “Paulo bar ko xùri,” témé, me c'êe ba máá: “Apolose bar ko xùri,” témé, ne tua nqòóm di ne khòè ne ko hēé khama hēé tama?

⁵Kháé ba nxãaska Apolose ba díí baà? Me Paulo ba díí baà? Ncêe kg'ama tsam hùì-kg'lao tsam m ka, sitsam koe tu ko guu a dtcòm tsam, ncêem ma X'aiga ba ma wèéa tsam ga ma tséean máana hãa khamaga ma. ⁶Tíí ra kò xhárà, me kò Apolose **xháràn** kg'áakagu, igabam kò Nqari ba kaikagu u. ⁷Gaa domkagam èe ko xhárà ba, kana ko **xháràn** kg'áakagu ba gúu cgáé tama, igabam Nqarim cúí ba cgáé Me e, ncêe ko gúu zi kaikagu ba. ⁸Khòem èe ko xhárà ba hēé naka èe ko **xháràn** kg'áakagu ba hēéthēé tsara cúís tséé sa úúa, a tsara a gha wèéa tsara ga surutaè, èe tsara ma gatsara dis tséé sa ma kúrúá hãa khamaga ma. ⁹Nqarim cgoa ko tsééa xg'ae tsam khòè tsam m khama, gatua Nqarim di tu xhárà tu u, a Nqarim di tu nquu tu u.

¹⁰Nqarim máa tea cgómkuan kar kò tc'ëegam tshào-kg'aom khama ma tshoa-tshoa sa tshào, me ko c'ëem khòè ba tc'amkg'aia sa koe tshào. Igaba méém wèém khòè ba q'òése hãa, ntam ko ma tc'amkg'aia sa koe tshào sa. ¹¹Cúím khòem ga ba káá me e khama, tshoa-tshoa sa ga tshào ba, ncêe nxãakamaga tshàoèas téé-q'oo koe, ncêe Jeso Krete ba ii sa.

¹²Dùútsa gúús wèés ãe khòem ga ko tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe tshào cgoa sa: a gauta di saa, a selefera di saa, a t'òè nxōān di saa, a hùì di saa, a dcāa di saa, kana tc'áà di saa ga igaba, ¹³wèém khòem dis tséé sa gha hàà qāèse bódse, **Jesom ko hàà kabisem** cámi ba gha x'ái si khama, si gha c'ee sa wèém khòem dis tséé sa tcg'òó, a gha kúrúia bód **dùútsa tséé si i sa**. ¹⁴Ncèè c'èem khòem tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe kúrúias tséés kò ko c'ees koe guu a kg'òèase tcg'oa nem gha surutaè. ¹⁵Ncèè c'èem khòem di tsééan kò dàda cg'òòè nem gha kaisas xháés koe tcāà, igabam gha gabá kgoaraè, c'ee ba gāá a nqáéa hāam khòem khama ma.

¹⁶C'úua tu gáé hāa Nqarim di tu còrè-nquu tu u sa, me Nqarim dim Tc'èe ba gatu koe x'āèa sa? ¹⁷Ncèè c'èem khòem kò Nqarim dim còrè-nquu ba cg'òo nem gha Nqari ba cg'òo me, Nqarim dim còrè-nquu ba tcom-tcomsa me e khama, tu gatu gaam còrè-nquum ga me e.

¹⁸Táá méém cúim khòem ga ba qàe-qaese guu. Ncèè c'èem khòem kò gatu xg'aeku koe tc'èea máá, nqōómkg'ai koem tc'èega me e ta tc'èea ne méém “káà tc'èe” ba ii naka baa gha nxāasega tc'èega ba ii. ¹⁹Ncèem nqōóm di tc'èega nea Nqarim tcg'ái q'oo koe káà hùì i khama. Góásea i hāa a ko máá: **“Nqari ba** ko ãe tc'èega ne gane di kàan koe qgóó,” téméè khama. ²⁰I ko gaia máá: “X'aigam **Nqari** ba tc'èega ne di tc'èe-kg'ámān q'ana hāa, káà hùì i sa,” téméè. ²¹Gaa domkaga méé i cúí khòè ga táá c'èe khòèan koe bódse guu. Wèè zi gúú zia gatu di zi i ke, ²²Paulor ga ii igaba, kana Apolosem ga ii igaba, kana Peterem^c ga ii igaba, kana nqōóm ga ii igaba, kana kg'òès ga ii igaba, kana x'oos ga ii igaba, kana ncèeskaga ko kúrúse zi gúú zi ga ii igaba, kana hààko x'aè ka ko hàà kúrúse zi gúú zi ga ii igaba; wèè zi ãe zia gatu di zi i. ²³Tu gatu Krestem di tu u, Me Kreste ba Nqarim di Me e.

Krestem di xae tséé-kg'ao xae e, ke xùri xae e

4 ¹Khòèan méé i Krestem di xae tséé-kg'ao xae khama ma qgóó xae e, ncèe chómsea zi gúú zi Nqarim di zi ko q'òé a ko xгаа-xгаа xae. ²Tséé-kg'aom koe ko kái-kg'aise qaases gúú sa tcommè méém si i. ³Igaba tíí ka kaisase cg'árés gúú si i, gatu ka xgàràè sa, kana khòèan dis qhàis ka igabaga, tíí igabar tíí ka xgàrase tama khama. ⁴Cg'āès gúús kúrúar hāa sar tc'èe-tc'èese tama, igabas nxāa sa kúrú te nakar tchàno tama. X'aigam cúí Me e ncèe ko xgàra te ba. ⁵Gaa domka méé tu táá xgàra guu nxará tòòèam x'aèm cookg'ai koe, X'aigam hàà tamas cookg'ai koe. Ncèe gha hàà ntcúuan q'oo koe chómsea zi gúú zi x'áàn koe óá ba, a ba a gha tcáós q'oo koe hàna zi x'ái. Me gha nxāaska wèém khòè ba Nqarim koe guua dqòmkuān hòò.

⁶Tíí qōe ga tuè, gatu domka tsam Apolosea tsam ncèe zi gúú zi tséékagua, kg'uim ko méé sa tu gha nxāasega sitsam koe xгаа-xгааe

c 3:22 *Petere* - Gerika sa ko “Kefase” témé.

ka, ncēm ko máá: “Táá góásea tēe sa tsáá guu,” témé ka. Nxāaska tu cuiskaga c'ēm khòè ba tcom naka c'ēe ba ntcoea hāa tite. ⁷C'ēe ne ka cgáése kúrú tua ba dii baa? Dùú sa tu úúa, máàè tama tu kò hāa sa? Ncēè máàè sia tu kò hāa, ne tu ko dùús domka máàkus tama si i khama noose dqòmse máá?

⁸Nxāakamaga tu wèés gúús t'ēe tu ko sa úúa hāa na! A tu a nxāakamaga qguà! X'aiga tu u, sixae x'aiga tamase ga! X'aiga tu u ga kò ii, xae ga kò nxāasega gatu cgoa xg'ae a x'aiga ii! ⁹Tíí ko bóò kam Nqari ba sixae x'áè úú-kg'ao xae khaokakas tée-q'oo sa máàna hāa, x'oo sa tòóa máàèa xu khòè xu khama ma, wèém nqóò ba tcgái tòó xaea hāa khama, moengelean ga hēé naka i khòèan ga hēéthēé e. ¹⁰Krestem domka xae káà t'ēe xae e, tu gatu Krestem koe t'ēega tu u! Kg'amka xae e, tu gatu qari tu u! Tcommèa tua, xae sixae tcommè tama! ¹¹Ncēs noosega xae ko xàbà a ko cáám, a ncòbèan hāana, a ko xgáèè, a x'áè-q'ooan úú tama. ¹²Qómse xae ko tshàua xae cgoa tséé. Khòèan kò ko sixae ka cg'áè gúúan nxàe ne xae ko ts'ee-ts'ee'gai i. Eē xae ko xgàràè ne xae ko qari-qari-tcaoa máá a. ¹³Ncēè ntcoèè xae kòo ne xae ko qàèse xqa. Ncēm nqóóm di cg'urian xae kúrúèa, a ncēs noosega ko wèèa ne kaga tcg'óbéan khama ma bóòè.

¹⁴Ncēs gúú sar sau-cgaekagu tu ur gha ka góá tama, igaba tchàno-tchano tu ur gha ka a, tiri tu cóá tu ncàm-ncamsa tu iise. ¹⁵Eèta tu ga ma 10,000 khòèan Krestem koe ko kòre tu u úúa hāa igaba tu kái xu xòò xu úú tama, qàè tchòàn koer kò guu a Jeso Krestem koe ábà tu u khama. ¹⁶Gaa domka ra ko dtcàrà tu u, sere te tu gha sa. ¹⁷Ncēs gúús domkar tirim cóám Timoteo ba, ncēe X'aigam koe ncàm-ncamsa a tcom-tcomsa ba, gatu koe tsééa úúa. Tiri kg'òè-kg'ámán Jeso Krestem di koe gha t'ēe-t'ēe tu u ba, ncēer ko ma wèés kerekes koe ma wèè za xгаа-xгаа a khamaga ma.

¹⁸Gatu ka c'ēe ne t'ēea máá, hàà ra tite, ta t'ēea, khama ne ko bóò-boose. ¹⁹Igabagar gha qháése hàà cgae tu u, X'aigam **Nqarim** kò t'ēe ne, ēe ko bóò-boose ne di kg'uiian hàà qaa ka tamase, igaba hàà gane di qarian qaa ka. ²⁰Nqarim di x'aia nea kg'ui di tama a, a qari di i khama. ²¹Dùú sa tu ko t'ēe? Tsám cgoa ra gha hàà cgae tu u, kana ncàmkuuan hēé naka kgàeam t'ēem cgoa hēéthēéa?

Séèkuan di x'áè-kg'ama ne naka x'áé-q'oos di kg'òè-kg'ámán ne (5–7)

Cg'árà ne kerekes di ne koe

5 ¹Gatu xg'aeku koe i cg'áràn hāa sa tseegukaga nxàèèa hāa, cg'áràn ncēè dtcòm-kg'ao tama ne koe kúrúse tama a, ncēe khòèm ko gam

ka xōm dis khòès cgoa xóe e. ²Igaba tu ko **qanega** bóò-boose! A tu a tshúù-tcaose kg'ae ta ga hãa. Gaam ãe ncées gúù sa kúrúa hãa ba méém gatu xg'aeku koe séèa tcg'òòè! ³Eëta i ga ma tc'áróa te gatu xg'aeku koe kàà a, igabagam tirim tc'ëe ba gatu cgoa hãa. Ra ncées gúù sa kúrúa hãa ba nxãakamaga xgàraku sa tcg'òóa máána hãa, hàna kò hãam khòèm khamaga ma, ⁴gatá dim X'aigam Jesom dim cg'òèm koe tu kò xg'aea hãa koe, me tirim tc'ëe ba gatu cgoa hãase, i gatá dim X'aigam Jesom di qarian hãa cgoa tua, ⁵ncëem khòè ba satana ba máà, naka i gam di cg'ãè cauan kaàkaguè, nakam gha nxãasega gam dim tc'ëe ba X'aigam dim cáím ka kgoaraè.

⁶Gatu di dqòmse ne qãè tama. C'úùu tu gáé hãa, cg'áré péré gãé-gãe ne ko wèès péré sa gãekagu sa? ⁷Xg'aàra tcg'òò **cg'uria tu ncëe** ncíí péré gãe-gãean di i, naka tua gha nxãasega kaba tu péré tu ii, nxãakamaga tu **péré tu** péré gãé-gãe úú tamas pérés di tu u ke, Me gataga gatá dim Ghùu-coam Paseka di ba, ncëe Krete ii ba, dàda-máákus di iise úúèa hãa khama. ⁸Ke tu hàà naka ta kòè sa kúrú, cg'urian hëé naka cg'ãean hëéthhëé di péré gãé-gãean ncíí cgoa tamase, igaba péré gãé-gãe úú tamas pérés cgoa, péréan ncëe tcom-tcomsa, a tseegu di i.

⁹Tcgãyas tiris góár kò máá tu us koer góáa hãa, táá méé tu cg'arán ko kúrú khòèan cgoa xg'ae-xg'aese sa. ¹⁰Ncées gúù sar ko méé kar máá, táá méé tu cg'árs kaga ncëem nqōóm di ne cg'árà-kg'ao ne, kana hoà-hoànasen-tcáoóko ne, kana ts'ãà-kg'ao ne, kana kúrúa mááseèa hãa nqárian ko còrè ne cgoa xg'ae guu, témé tama. Nxãaska méé tu ncëem nqōóm koe tcg'oa si i gha ii khama. ¹¹Igaba ra ko ncéeska góá máá tu u a ko máá: “Táá méé tu wèém ãe ko dtcòm-kg'ao ka tciise igaba cg'árà-kg'ao ba, kana hoà-hoànasen-tcáoóko ba, kana kúrúa mááseèa hãa nqárian ko còrè ba, kana c'amku-kg'ao ba, kana kg'áà-kg'ao ba, kana ts'ãà-kg'aom cgoa xg'ae guu. Eëta iim khòèm cgoa táá tc'óó ga hëé guu,” témé.

¹²Dùúska ra ga ko kerekes ka tchàa za hàna ne xgàraa máá? Kerekes q'oo di ne tama ne gáé ncëe tu ga ko xgàra ne? ¹³Nqari ba ko ãe tchàa za hàna ne xgàra. “Ke cg'ãè caum khòè ba gatu xg'aeku koe xhàiaгу.”

Dtcòm-kg'ao ne di chìbi-chibikuan ne

6 ¹Ncèè gatu ka c'ëem kò c'ëem cgoa kómku tama, ne ba ga kgoara tcáo a ãe dtcòm tama ne^d cookg'ai koe séè a úú me, síí ne gha xgàra me ka, Nqarim di ne khòè ne koem gha úú me khama ii x'aè ka? ²C'úùu tua Nqarim di ne khòè ne gha c'ëem cáím ka nqōó ba xgàra sa? Ncèè nqōó ba tu kò ko xgàra ne tu gáé cg'áré chìbian ga kgoana naka xgàra hãa tite? ³C'úùu tu gáé hãa moengelean ta gha xgàra sa? Ncèè gatà i kò ii ne ta ko kgoana a ncées kg'òès di zi gúú zi xgàra. ⁴Kháé nxãaska, ncèè ntcoekuan

d 6:1 dtcòm tama ne - Gerika sa ko máá: “tchàno tama ne,” témé.

ncēes kg'òès di tu kò úúa ne tu ko dùús domka kerekes ka nq̄aaka hãa ne khòè ne koe úú ana máá? ⁵Ncēe gúúa ner ko sau-cgaekagu tu ur gha ka nxàe. Gatu xg'aeku koe i gáé cúí khòè tc'ēega ga káàa, ncēe gha dtcòm-kg'ao ne xg'aeku koe hàna zi kómku tama zi xgàra a? ⁶Igaba ncēes gúús téé-q'oo koem ko dtcòm-kg'ao ba gam khama ma dtcòm-kg'ao ba séè a qhàis koe úú, a ncēe sa dtcòm-kg'ao tama ne cookg'ai koe kúrú!

⁷Ncēeta ii zi chibi-chibiku zi gatu xg'aeku koe hàna zia ko x'ái, tààa tu hãa sa. Qãè i gáé tite, ncēe gatu kò ko c'ēe ne khòè ne ka chibi bóðe ne? Qãè i gáé tite gatu kò ko kààè ne? ⁸Igaba tu ko gatu c'ēe ne chibi bóð, a ko khòèan kàa, a ko ncēe zi gúú zi gatu ka qōese ga ne koe kúrú!

⁹C'úúa tu gáé hãa ēe cg'àè cau nea Nqarim di x'aian q'òð tite sa? Táá qàe-qaeè guu: gane ēe cg'áràn ko kúrú ne hēé naka kúrúa máàseèa hãa nqárian ko còrè ne hēé naka dxùukg'ai di séèkuan ko kúrú ne hēé naka x'ámáguse ko xu khòè xu hēé naka gaxu khama kg'àð xu cgoa ko xóé xu hēé, ¹⁰naka ts'ää-kg'ao ne hēé naka hōa-hōanan-tcáoá ne hēé naka kg'áà-kg'ao ne hēé naka ncoe-kg'ao ne hēé, naka xaù-kg'ao ne hēéthēéa cuiskaga Nqarim di x'aian q'òða hãa tite. ¹¹Gatu ka c'ēe ne kò ncēeta ga ii, igabaga tu kò **chibia tu koe** q'ano-qanoè, a tu a ko séèa tcg'òð a cúfa tòðe, Nqarim di tu gha ii ka, a kò X'aigam Jeso Krestem dim cg'òèm koe hēé naka gatá dim Nqarim dim Tc'ēem koe hēéthéé tchàno tu iise bóðe.

Nqari ba tc'áróm koe hēé naka tc'ēem koe hēéthéé dqòm

¹²**C'ēem khòè ba ga máá:** “Wèés gúús kúrú ra kgoara máàèa,” témé - igabagar **ko tíí máá**, wèés gúú sa hùian úúa hãa tama. “Wèés gúús kúrú ra kgoara máàèa,” tar ga méé - igabaga ra cuiskaga cúí gúú kaga tcéé-tcereèa hãa tite. ¹³**Gaicaram ga c'ēem khòè ba máá:** “Tc'òoa ne ncààs di i, si ncàà sa tc'òoan di si i,” témé. Igabam gha Nqari ba wèéan ga kaàkagu. Tc'áró ba cg'áràn domka hãa tama, igabam X'aigam domka hàna, Me X'aiga ba tc'áróm di Me e. ¹⁴Nqari ba X'aigam Jeso ba x'ooan koe ghùia, a ba a gha qaria ba cgoa gatá igaba thēé ghùì ta a.

¹⁵C'úúa tu gáé hãa, tc'áróa tua Krestem di zi xòè zi i sa? Ka ra gha kháé nxãaska Krestem di zi xòè zi séè a cg'árà-kg'aos di zi cgoa xg'ae-xg'ae? Cuiskaga a! ¹⁶C'úúa tu gáé hãa, ēe ko cg'árà-kg'aos cgoa xg'ae-xg'aese ba gaas cgoa cúím tc'áró me e sa? Ncēeta i ma **Nqarim di zi** Tcgáya zi koe góáèa: “Cáma ne gha cúím tc'áró ba ii,” téméèa khama. ¹⁷Igaba gaam ēe ko X'aigam cgoa xg'ae-xg'aese ba gha X'aigam cgoa Tc'ēem koe cúí ii.

¹⁸Cg'áràn bèe! Wèè chibian c'ēe, ncēe khòèan ka ko kúrúè nea tc'áróm koe kúrúè tama, igaba gaam ēe ko cg'áràn kúrú ba ko gam dim tc'áróm koe kúrú u. ¹⁹C'úúa tua, gatu di tc'áróa nea Tcom-tcomsam Tc'ēem dim tempele me e sa, ncēe gatu koe hàna ba, ncēe tu Nqarim ka máàèa ba, tu gatu q'òðse tama sa? ²⁰Nqari ba kaiase suruta máá tua, ke tc'áróa tu cgoa Nqari ba dqòm.

Séèku sa

7 ¹Ncēeska gúù zi ēe tu goáa hãa zi ka: khòem ka i qãe e, táá méém khòe sa sèe sa. ²Igaba cg'áràn ncēe kái domka méém wèem khòe ba gam dis khòe sa úúa, nakas wèes khòe sa gas dim khòe ba úúa. ³Khòe ba méém gam dis khòes ko tc'ēe sa máa si, nakas gataga thēe khòe sa gas dim khòem ko tc'ēe sa máa me. ⁴Khòe sa gas di tc'áróan koe qari úú tama, gas dim khòem oose, me gataga thēe khòe ba gam di tc'áróan koe qari úú tama, dxàses oose. ⁵Táá xóe cgoakuan cēe cgaeku guu. Igaba còrèan koe máasean domka khao kò gatà hēe kg'oana ne méé khao dtcòmku naka xòm x'aè-coa q'oo koe gatà hēe, naka khaoa gaia xg'ae, nakam nxāasega satana ba táá kúrúba bòd khao o guu gakhao di qgóose úú taman domka. ⁶Ncēea tíí tc'ēea si i, khamar birí tu u tama gatà tu gha hēe sa. ⁷Tc'ēe ra kòo, wèem khòem ga kò tíí khama ii sa, igabam wèem khòe ba Nqarim koe guu a táákase máàèa hãa. C'ēe ba gam di sa úúa, me c'ēe ba c'ēe sa úúa.

⁸Ncēeskar ko sèe tama khòean hēe naka dxàe-ntcōan hēéthēe ka máá: Kg'ama hēea ne qãe e, sèe tamase, ncēer tíí hēea khama, témé. ⁹Igabaga ncēe qgóose tama ne kò hãa ne méé ne sèe, sèe sa cgáe si i ke, kg'ama hãa a ncóan ka.

¹⁰Eē sèea hãa ner ko ncēe x'áèan máa, tíí ka tamase igaba X'aigam koe guu a: khòe sa mées gas dim khòe ba táá aagu guu. ¹¹Igabaga ncēe aagu mes kò ko ne mées kg'ama hēe sèe tamase, kana nxāaska tóókuan kúrú xg'aekua khara koe. Gataga méém khòe ba thēe gam dis khòe sa táá aagu guu.

¹²Igaba ncēea tíí ko c'ēe ne ka méé ga a, X'aigam ka tamase: Ncēe c'ēm dtcòm-kg'aom kò dtcòm-kg'ao tamas khòe sa úúa, si ko x'áè cgoa ba tc'ēe ne méém táá aagu si guu. ¹³Si kò gataga thēe khòe sa dtcòm-kg'ao tamam khòe ba úúa hãa, me ko x'áè cgoa sa tc'ēe ne mées táá aagu me. ¹⁴Khòem ēe dtcòm tama ba nxāakamaga gam dis khòes **di dtcòm**an koe guu a q'anokaguèa hãa, si gataga khòes ēe dtcòm tama sa nxāakamaga gas dim khòem **di dtcòm**an koe guu a q'anokaguèa hãa khama. Ncēeta i kò ii tama ne i ga kò gatu dí cóan q'ano tama, igaba i ncēeta ii domka i ncēeska cóáa tu q'anokaguèa hãa. ¹⁵Igabaga i kòo c'ēe-kg'áa khara ēe dtcòm tama a qòd kg'oana ne méé i guuè naka qòd. Dtcòmna hãam khòe ba kana dtcòmna hãas khòes igabagas ēeta ii zi qgái zi koe xgáe-kg'ammé tama. Tóókuan tu gha úú kam Nqari ba tcii tua khama. ¹⁶Nta si ma q'ana, khòe seè, sarim khòe ba si gha kgoara sa? Kana tsi ntama q'ana, khòe tseè, tsaris khòe sa tsi gha kgoara sa?

¹⁷Wèem khòe ba méém ēem ma X'aiga ba máa mea khama ma kg'òe naka ēem ma Nqari ba tcii mea khama hēéthēe e. Ncēea wèe zi kereke zi koe tirim x'áem ga me e. ¹⁸A khòe ba kò kg'aiga q'áe nqāa-qgai khòeà

ẽem ko tciìè x'`aè ka? Táá méém q'`aè nq`aa-qgai khòèem gha sa qaa guu. A khòè ba kò q'`aè nq`aa-qgai khòèè tama ẽem kò tciìè ka? Táá méém q'`aè nq`aa-qgai khòoku sa qaa guu. ¹⁹Q'`aè nq`aa-qgai khòoku sa gúù cgáés tama si i, si gataga thée q'`aè nq`aa-qgai khòèè tama sa gúù cgáés tama si i, igabaga cgáés gúù sa Nqarim di x'`aè-kg'`áman qgóóa qari si i. ²⁰Wèém khòè ba méém ẽem kò Nqari ba tciì mea kam kò hàna hãas téé-q'oos koe hãa. ²¹Q`aa tsia kò ii ẽe tsi kò tciìè ka? Táá hée nakas nxãa sa ntcãa-ntcãa tsi guu. Igabaga kgoarasean dim x'`aè ba tsi kò hòè ne, tséékagu me. ²²Gaam ẽe kò q`aa ii, ẽem ko X'aiga ba tciì me ka ba X'aigam dim khòem kgoarasea hãa me e, me gataga gaam ẽe kò kgoarasea hãa ẽem ko tciìem ka, ba Krestem dim q`aa me e ke. ²³Nqari ba kaisase suruta máá tua hãa, ke táá khòèan di q`aan kúru guu. ²⁴Tíí q`oe ga tuè, wèém khòè ba méém ẽem kò Nqari ba tciì me kam kò hãas téé-q'oos koe Nqarim goa hãa.

Khòèan ẽe sèè tama a

²⁵Ncèeska, sèè tama ne khòè ne ka. X'aigam koe guua hãa x'`aèa ner úú tama, igabagar ko ncèe tíí tc'`èea hãa sa birí tu u, X'aigam di thòð-xama-máákuan ka tcom-tcomsar khòè ra iise. ²⁶Ncèem x'a'em q'oo koer hàna zi tcabà zi domkar tc'`èea máá, q`aè e khòèem gha ẽem ii khama ma ii sa, ta tc'`èea. ²⁷Khòè sa tsi kò úúa ne, táá aagu si tsi gha sa tc'`èe guu, a ncèè khòè sa tsi kò úú tama ne, táá khòè sa tsi gha sèè sa tc'`èe guu. ²⁸Igabaga sèè tsi kò ko ne tsi chibi kúru tama, gataga ncèè qanega xóé cgoaè tamas khòès kò ko sèè nes chibi kúru tama. Igaba ẽe ko sèè ne gha kái zi tcabà zi gaas kg'`òès di zi koe tcãà, ra ncèe zi tcabà zi koe tcg'`òó tu u kg'`oana.

²⁹Tíí q`oe ga tuè, méér ko sa ncèe si i: **X'aigam ko h`aè** x'`aèa nea cúu u. Ncèe koe guus ka méé xu ẽe khòè zi sèèa hãa xu, úú zi tama khama ma hãa; ³⁰gataga méé ne ẽe ko kg'`ae ne kg'`ae tama khama ma hãa; naka ne ẽe q`aè-tcaoa hãa ne, q`aè-tcao tama khama ma hãa; naka ne ẽe ko x'`ámá ne, gúúan ẽea gane di tama khama ma hãa; ³¹ẽe ko nq`óm di zi gúù zi tséékagu ne méé ne gataga kaisase gazi koe tséé tama khama ma hãa, ncèem nq`ó ba ko ncèem kámám ka chòè ke.

³²Káise tc'`èe-tc'`èesean koe tu gha kgoarasea hãa sar ko tc'`èe. Sèè tamam khòè ba X'aigam di zi gúù zi koe tcãà tc'`èea, X'aiga bam ga ma q`aè-tcaokagus koe. ³³Igaba ẽe sèèa hãam khòè ba nq`óm di zi gúù zi koe tcãà tc'`èea, gam dis khòè sam ga ma q`aè-tcaokagus koe - ³⁴i tc'`èe-kg'`áma ba q'`aa-q'aasea. Khòès ẽe sèèè ta ga hãa sa kana kg'`ád-khoe cgoa qanega xóé tamas khòè sa X'aigam di zi gúù zi koe tcãà tc'`èea, nxãasegas gha tc'`áróa sa hée naka tc'`èea sa héethée koe X'aigam koe tcom-tcomsa ii ka. Igaba khòès ẽe sèèa hãa sa nq`óm di zi gúù zi koe tcãà tc'`èea, gas dim khòè bas ga ma q`aè-tcaokagus koe. ³⁵Ncèe gúua ner ko hùia tu domka nxàe, xgáè-kg'`am tu u tamase, igaba tu gha tchànóm dàòm koe kg'`òè ka, a tu a X'aigam koe x'`aè a táá wèé za sèèa tòèè.

³⁶Ncèè khòèm kò tc'èea máá, ãem séèkuan nqòòkagua hãas dxàe-coas qanega xóe cgoaè tama sa séèan kam qàès gúú sa kúrú tama, ta tc'èea, igabagam kò tcáóa ba q'oo koe kaisase ncàm sia a qgóósean ga úú tama ne méém guuè naka ba ãem tc'èea hãa sa kúrú naka baa séè si, tshúús gúú sam gha kúrú tama ke. ³⁷Igaba khòèm ãe tcáóa ba q'oo koe kgàea a tcomsea ba, c'èe gúú kaga chùìe tama ba, igaba ãem tc'èea a kúrú kg'oana hãas koe qgóósea hãa ba, qanega xóe cgoaè tamas khòè sam séè tite sa bìrìsea hãa ba, nxãa ba ko qàès gúú sa kúrú. ³⁸Khama nxãaska ãe ko qanega xóe cgoaè tamas khòè sa séè ba ko qàès gúú sa kúrú, igabaga ãe séè tama ba ko kaisase cgáés gúú sa kúrú.

³⁹Khòè sa x'àèan dòm q'oo koe hãa, gas dim khòèm kg'òèa hãas noose. Igabaga ãem ko gas dim khòè ba x'óó nes tc'èes kom khòè ba séèan koe kgoarasea hãa, igabaga méém X'aigam di ba ii. ⁴⁰Tíí ko bóò kas gha kaisase qãe-tcaoa, séèè tamases kò hãa ne. Ra gataga tc'èea máá, tíí igabagar thèè Nqarim dim Tc'èe ba úúa hãa, ta tc'èea.

Dtcòm-kg'ao ne hëé naka dtcòm-kg'ao tama ne hëéthëé e (8–10)

Kúrúa mááseèa nqárian ko máàè tc'òoa ne

8 ¹Ncéeska, kúrúa mááseèa hãa nqárian ko máàè tc'òoan dim **kg'uim dim xoa ba**: Q'ana ta hãa, wèea ta ga q'aan di tc'èean úúa hãa sa. Q'aan di tc'èea ne ko kúrú ta a ta bóò-boose, igabagas ko ncàmku sa tshàoa ghùì ta a. ²Khòèm ãe tc'èea máá, c'èe gúúm q'ana hãa, ta tc'èea ba qanega cúí gúú ga q'ãa tama, ãem ga kò ma q'ãa ana hãa khama. ³Igabaga khòèm ãe Nqari ba ncàmã ba Nqarim ka q'ãaèa. ⁴Khama ncéeska, kúrúa mááseèa hãa nqárian ko máàè tc'òoan tc'òós ka: Q'ana ta hãa, kúrúa mááseèa hãa nqária nea nqóómkg'ai koe cg'ãa-cg'lana a sa, i gataga c'èe nqári káà a, igabam cúím Nqari ba hàna. ⁵Nxàata i ma kái nqárian nqarikg'ai koe hëé kana nqóómkg'ai koe hëéthëé hàna igaba - ncèe i tseeguan kaga ma kái “nqárian” hëé naka “x'aigan” hëéthëé ma hàna khamaga ma, ⁶igabam gatá ka cúím Nqari ba hàna, Xòò ba, ncèe wèè zi gúú zi kúrú hãa ba, ta Gam ka kg'òèa ba, naka cúím X'aigam Jeso Kreste ba hëéthëé e, ncèe wèè zi gúú zi Gam koe guu a kúrúèa ba, ncèe Gam ka ta kg'òèa ba.

⁷Ncées gúú sa wèè khòè koe q'ãase tama. Igabaga ne c'èe ne khòè ne qanega tc'èea máá, kúrúa mááseèa hãa nqári ne kg'òèa, ta tc'èea. Gaa domkaga ne tc'èea máá, kúrúa mááseèa hãa nqárian di tc'òoa ne ko tc'òóè, ta tc'èea. I ncèem dàòm ka gane di tcáóan nxãakamaga cg'luri-cg'lurièa, kg'amka a khama. ⁸Igaba tc'òoa nea Nqarim koe cúù-cuu ta a tama. Tc'òó ta ga ko kana ta ga tc'òó tama igaba ta cgáé tama.

⁹Q'ana méé tu hãa naka táá gatu di kgoarasean tséékagu naka ãe kg'amka ne kúrú naka ne chibian koe tcãa guu. ¹⁰Ncëè c'ëem khòem tcáóa ba koe kg'amkam kò ko tsáá tc'ëega tsi bóò, tsi ko kúrúa mááseèa hãa nqárian dim còrè-nquum koe tc'óó, ne sa nxãa sa ghùì tcáó me nakam kúrúa mááseèa hãa nqárian di tc'óoan tc'óó tite? ¹¹Me gha ncëem dàòm ka kg'amkam qõem tsari ba, ncëe Krestem gaam domka x'óóa hãa ba, nxãa ba gha tsari “tc'ëegan” ka cg'òòè. ¹²Eë tu kò kg'amka tcáóan gatu ka qõese ga ne di thòò-thòò, a ko gatu ka qõese ga ne koe chibian kúrú, ne tu ko ncëem dàòm ka Krestem koe chibian kúrú. ¹³Khama, ncëè tc'óoan kò ko tíí qõe ba kúrú me ko chibian koe tcãa ner gaicara chòò tamase kg'òóan kg'ooa hãa tite, nxãasegar gha chibian koe táá tcãa me ka.

X'àè úú-kg'aom di kgoarasease hãa ne

9 ¹Kgoarasea tama ra gáé hãa? X'àè úú-kg'ao ra tama ra gáé? Qanega ra gáé gatá dim X'aigam Jeso ba bóò ta ga hãa? Tiri tsééan X'aigam koer kúrúa hãa koe tu gáé guu tama? ²Eëtar ga ma c'ëe ne koe x'àè úú-kg'ao ra tama ra a, igabagar tseeguan kaga gatu koe x'àè úú-kg'ao ra a! Tu gatu X'aigam koe tiri tu x'áí tu u, x'áè úú-kg'ao ra ii di tu khama.

³Eë tshúú xòèa te ko qaa ne koer gha ncëèa mááse ncëeta ma xõan ka: ⁴Tc'óóan hëé naka kg'áàn hëéthëé koe tsam gáé kgoarasea hãa tama? ⁵Dtcòma hãas khòé sa sèè a nxãas cgoa caatean koe tsam gáé kgoarasea hãa tama, ncëe c'ëe xu x'áè úú-kg'ao xu hëé naka X'aigam **Jesom** ka qõesea xu hëé naka Petere^e ba hëéthëé xu ko hëé khama ma? ⁶Kana tíí hëé naka Barenabase ba hëéthëé tsam cúí tsam méé tsam tséé naka kg'òèkaguses gúù saa? ⁷Ndakam ncòo-kg'ao ba ko gam di tsééan koe suruta mááse? Díí ba ko kg'om xhárà ba xhárà a táá tc'áróa ba tc'óó? Díí ba ko piri zi kòrè bfiãa zi kg'áà tamase?

⁸Ncëe zi gúù zi tíí tc'ëe koe tcg'oa tama, a zi a ko thëé Baebes kaga nxàèè. Tseegu tama raà? ⁹Moshem di x'áèan koe i góásea khama a ko máá: “Ghòem kò ko maberean náà gáí a ko dxòò ne méé tsi táá dxòóan cara me guu,” témèè. Nqari ba gáé kò ko ghòem ka **cúí** tc'ëe-tc'ëese? ¹⁰Gatá ka ba gáé kò kg'ui tama? Eè, gatá domka i ko góáèa hãa, xhárà-kg'ao ba méém nqòòan úúa hãase xhárà nakam náà gáí-kg'ao ba nqòòan úúa hãase náà gáí, gaan koe tsara gha kg'òèan hòò di i. ¹¹**Eë xae ko qãè tchòàn birí tu u ka** xae kò Tcom-tcomsam Tc'ëem di cgùrian gatu koe xhárà. Ka xae gáé nxãaska, gatu koe xae gha gúù zi tcuàan di qarian úú tama? ¹²Ncëè c'ëe xu kò qarian úúa hãa èeta ii hùian xu gha gatu koe hòò di i, ne tsam gáé sitsam gane ka kaisa qarian úú tama gatu koe tsam ga hòò o di i?

e 9:5 *Petere* - Gerika sa ko “Kefase” témé.

Gatà i ii igaba tsam ncêe qarian tséékagu ta ga hãa. Igaba tsam ko kg'ama wêes gúu sa qád tcáaon cgoa kúrú, nxãasega tsam gha táá Krestem di qãè tchõàn di xгаа-xgaan xgãè-kg'am ka. ¹³C'úua tu gáé hãa ãe ko tempelem koe tséé xua ko gaxu di tc'õoan tempelem koe hòò sa, xu ko ãe ko altaram koe tséé xu ãe dàda-máákus ko tcg'òòá máàèan koe gaxu di xòè-coan hòò sa? ¹⁴Gatà iim dàòm cúim kam ko X'aigam **Nqari** ba x'áèan tcg'òò, ãe ko qãè tchõàn xгаа-xгаа xu méé xu gaxu di kg'òèan gaan koe hòò sa.

¹⁵Igabagar ncêe qarian ka cúian ga tséékagu ta ga hãa. A ra a gataga kúrúa tu gha máá te zi di nqòðan úúa hãase ncêe zi gúu zi góá tama. Kg'ama ra ga x'óó, c'èem khóè ba guu nakam hàà tiris koase sa ncoe ka tamase. ¹⁶Qãè tchõà ner ko xгаа-xгаа domkar koasea hãa tite, kaisase ko tíi koe qaases gúu si i khama. Cg'ãè i gha ii ncêe qãè tchõà ner kò xгаа-xгаа tama ne! ¹⁷Ncêes gúu sar kò ko tíi tc'èe koe guu a ko kúrú ner ga kò surutan qaa. Igabagar ko tíi tc'èe koe guua hãa sa kúrú tama, a ra a ko kg'ama Nqarim máá tea tsééan kúrú. ¹⁸Ka nxãaska ra gha dùútsa surutaku sa qaa? **Kãà si i!** Gaa domka méér khóèan surutakagu tamase qãè tchõàn xгаа-xгаа. Naka ra táá tiri qarian qãè tchõàn xгаа-xгаа koe tséékagu guu.

¹⁹Eëtar ma kgoarasea, a c'èe khóè dir qãàr tama ra a, igaba ra kò wèem khóèm koe qãà ba kúrúse, nxãasegar gha kái ne khóè ne Nqarim koe kãbi ka. ²⁰Juta ne koer kò Jutam khama ma qgóóse, nxãasegar gha Juta ne Nqarim koe kãbi ka. Ncêe x'áèan dòm q'oo koe hàna ne koer kò tíi igaba x'áèan dòm q'oo koe hàna khama ma qgóóse, (ëetar ma x'áèan dòm q'oo koe hãa tama igaba), nxãasegar gha ãe x'áèan dòm q'oo koe hàna ne Nqarim koe kãbi ka. ²¹Eë x'áèan úú tama ne koer kò x'áé úú tamam khama ma qgóóse, nxãasegar gha gane ãe x'áèan úú tama ne Nqarim koe kãbi ka (ncêe sa máá, Nqarim di x'áèa ner komsana tama témé tama, Krestem di x'áèa ner ko komsana khama). ²²Eë kg'amka ne koer kò kg'amkam khama ma qgóóse, nxãasegar gha kg'amka ne Nqarim koe kãbi ka. Wêes gúu sar wèè khóèan koe kúrúsea, nxãasegar gha wèé zi qgái zi koe c'èea ne ga kgoara ka. ²³Wèé zi ncêe zir ko qãè tchõàn domka kúrú, nxãasegar gha qãè tchõàn di ts'ee-ts'eekg'aikuan hòò ka.

²⁴C'úua tu gáé hãa, qàròs di qgái koe i ko wèè qàrò-kg'aoan qàrò, igabam ko cúí ba surutan hòò sa? Ke tu gataga qàrò théé naka tua gha nxãasega surutan hòò. ²⁵Wèém khóèm ãe tààku dis kòès koe ko tcãà ba ko thòòkas xгаа-xgaases qarís koe tcãà. Eë sa ne ko kúrú, nxãasega ne gha chòòkos cába sa cábákaguè ka; igaba ta ko gatá chòò tamas cábás domka kúrú si. ²⁶Khamar còoka bóò úú tamam qgóé-kg'aom khama ma qgóé tama, a ra a tc'ãám cgoa ko x'ãàkum khóèm khama ma x'ãà tama. ²⁷Igabar ko tirim tc'árò ba qgóó xgãè, a ra a ko qãà ba kúrú me, khóè ner ko xгаа-xгаа qãà q'oo koer gha nxãasega táá xhàiguè ka.

Iseraele koe kúrúsea zi gúù zi di dqàèkua ne

10 ¹Tíí qōe ga tuè, tc'ēe-tc'ēese tu gha sar ko tc'ēe, gatá ka tsgōose ga ne wèe ne kò túú-c'ōòs dòm q'oo koe hãa, a kò wèea ne ga tshàa-dxoo ba tchoaba sa. ²A ne a kò wèea ne ga túú-c'ōòs koe hēe naka tshàa-dxoom koe hēéthēe Moshem koe hãase tenguù-tcguuè. ³A ne a kò wèea ne ga cúis tc'ōos tc'ēem di sa tc'ōó. ⁴A ne a kò wèea ne ga cúis gúùs kg'áa di sa kg'áa tc'ēem di sa, ēe ko xùri nem nxōam tc'ēem dim koe ne kò kg'áa khama; me kò ēem nxōá ba Kreste Me e. ⁵Igabam kò Nqari ba kái-kg'áa ne táá qāè-tcaoa máá, i kò tc'áróa ne tchàa-xgóós koe dxàa q'aaè.

⁶Zi kò ncēe zi gúù zi gatá koe x'ái zi iise kúrúse, nxāasega ta gha cg'āè zi gúù zi táá tcáóa ta koe tcàa ka, ēe ne ko gane hēe khama. ⁷Táá kúrú mááseèa hãa nqárian dqom guu, ncēe gane ka c'ēe ne kò hēe khama. Ncēe i ma góásea a ko máá: “Khòe nea kò ntcōó, a tc'ōó a kg'áa a ne a ko tēe a ntcàa,” témé khama. ⁸Táá méé ta cg'áràn kúrú guu, ncēe gane ka c'ēe ne kò hēe khama, i ko cúim cárn ka 23,000 khama noo khóèan x'óó. ⁹Táá méé ta Kreste ba kúrú bód guu, ncēe gane ka c'ēe ne kò hēe khama, a ko cg'aoan ka cg'ōoè. ¹⁰Táá méé ta kg'ui-kg'uisse guu, ncēe gane ka c'ēe ne kò hēe khama, a ne a kò cg'ōokom moengelem ka cg'ōoè.

¹¹Ncēe zi gúù zi kò gane koe kúrúse, **gatá koe** zi gha x'ái zi ii ka, a ko q'āa-q'āa ta a zi gha ka góá tòòè, gatá ncēe chòd dim x'aèm ka hàà cgaèa ta ka. ¹²Khama ncēè qarika tsi tēe, ta tsi kò tc'ēea, ne méé tsi q'ōése naka táá cg'áé! ¹³Wèè kúrú bódokuan ēe gatu koe ko kúrúse nea khóèan koe ko kúrúsean ga a. Igabam Nqari ba tcom-tcomsa Me e, a ba a cuiskaga guu naka tu tàa tu u kos ka kúrú bódè tite, igabam gha ēe ko hàà cgae tu us kúrú bódokus koe dàd ba máa tu u, tu gha ma nxāa si sa, nxāasega tu gha qád-tcaoa máá si ka.

**Kúrú mááseèa hãa nqárian dis kōè sa hēe naka
X'aigam Nqarim dis tc'ōo sa hēéthēe e**

¹⁴Ncām-ncamsa tu tiri tuè, gaa domka méé tu kúrú mááseèa hãa nqárian bèe. ¹⁵Tc'ēega tu khóè tu iiser ko kg'ui cgoa tu u, ke tu bóda tcg'óóa mááse dùú sar ko kg'ui sa. ¹⁶Kubis ncēe ts'eekg'iaian di còrèan ko gaas koe nxàè sa, ncēe ta ko Nqari ba gaas koe qāè-tcaoa máá sa, nxāa sa gáé Krestem di c'ádan cgoa xg'ae-xg'ae ta a tama? I péréan ncēe ta ko khóá Krestem dim tc'áróm koe xg'ae-xg'ae ta a tama? ¹⁷Cúim péré ba hàna, domka ta gatá ncēe kái ta cúim tc'áró me e, wèea ta ga ko cúim péré ba tc'ōó khama.

¹⁸Iseraele di ne khóè ne ka tc'ēe-tc'ēese: gane ēe ko altaram koe dàda-mááku sa tc'ōó ne, nxāa nea gáé Nqarim di tsééan altaram koe ko kúrúè koe xg'aea hãa tama? ¹⁹Kana ra ko dùú sa nxàe? Kúrú mááseèa nqárian dis dàda-mááku

sa gúú cgáé si i saà, kana kúrúa mááseèa hãa nqàrì nea gúú cgáé e saà? ²⁰Eë-ëe, nxãas tama si i. Méér kos gúú sa ncëe si i: kúrúa mááseèa hãa nqàrian di zi dàòà-mááku zi ko dxãwa tc'ëean kúrúa mááè khama zi Nqari ba kúrúa mááè tama, ra tc'ëe tama dxãwa tc'ëean cgoa tu gha xg'ae sa. ²¹Cuiskaga tu X'aigam dis kubis koe ko kg'láà, naka tua dxãwa tc'ëean dis kubis koe ga thëé kg'láà hãa tite. Cuiskaga tu X'aigam dim tafolem koe ko tc'óó naka tua gataga dxãwa tc'ëean dim tafolem koe ga thëé tc'óóa hãa tite. ²²Kana ta X'aiga ba taukagu kg'oana? Kana ta tc'ëea máá, Gam ka ta qari ta a, ta tc'ëea?

Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasease hãa ne

²³*C'ëe khòèa ne ga máá:* “Wèés gúús kúrú ta kgoara mááèa,” témé, igabar *ko tí máá:* “Wèés gúú sa hùian úúa hãa tama,” témé. *I ga c'ëe khòèan máá:* “Wèés gúús kúrú ta kgoara mááèa,” témé, *ra ko tí máá:* “Igabas wèés gúú sa tshàoa ghùì tsi tama,” témé. ²⁴Táá méém c'ëem khòè ba gam ko tc'ëes gúú sa qaa guu, igaba méém c'ëe ne ko tc'ëe zi gúú zi qaa.

²⁵Wèés gúús kg'òóan ko x'amáguè qgál koe ko x'amáguè sa tu ga tc'óó, káise tc'ëe-tc'ëese naka tèè tamase. ²⁶Nqóó ba hëé naka wèés gúús èe gaam koe hàna sa hëéthëéa Nqarim di i khama.

²⁷C'ëem khòèm dtcòm-kg'ao tamam kò tc'óoan nqai koe tcii tu u, tu kò síí kg'oana ne méé tu síí naka wèés gúús cookg'aia tu koe ko tòòè sa tc'óó, káise tc'ëe-tc'ëese naka tèè tamase. ²⁸Igaba ncèè c'ëem khòèm kò birí tu u a ko máá: “Ncèe sa dàòà-máákus koe guua,” témé ne táá tc'óó si guu, gaam khòèm èeta ma birí tua hãa ba hëé naka káise tc'ëe-tc'ëesean hëéthëé domka. ²⁹Káise tc'ëe-tc'ëesea ne, tar kò ko méé ner gatu dian nxàe tama, a ko c'ëem dian nxàe. Nta i gha ma c'ëem khòèm di káise tc'ëe-tc'ëesean tiri kgoarasean koe xgàè-kg'am te? ³⁰Ncèè qãè-tcaoaser kòo tc'óó ne ra ko dùús domka cg'làèse kg'lui cgoaèa máá? Nqari bar ko qãè-tcaoa máá ka.

³¹Igaba nxãaska, tc'óó tu ga ko kana tu ga ko kg'láà kana dùú wèè èe tu ga ko kúrú igabaga, wèéan èe ga Nqarim di dqòmàn di iise kúrú. ³²Khòèan *gaan di dtcòmàn koe* qómàn qgóókagu tama tu khòè tu méé tu ii, Juta nea ga igaba, kana Gerika nea ga igaba, kana Nqarim dis kereke saa ga igaba. ³³Ncèer ko tíí ma wèè zi dàò zi ka ma wèè ne khòè ne qãè-tcaokagu khama ma. Tiri qãèa ner qaa tama igabar ko kái ne di qãèan qaa khama, nxãasega ne gha kgoaraè ka.

11

¹Serè te tu, ncèer ko ma Kreste ba ma serè khama ma.

Kerekes di kg'òèan hëé naka Nqari ba qámseá máán hëéthëé e (11–14)

Còrèan di qgáian koe qãèse qgóósea ne

²Eër kò máà tu u xgaa-xgaan tu ko xùri, a tu a ko wèés gúús koe tc'ëe-tc'ëese te khamar ko dqòm tu u. ³Igabar ko tc'ëe, bóòà tu gha q'ãa sa,

wèém khòèm dim tcúú ba Kreste Me e, me khòès dim tcúú ba gas dim khòè me e, Me Krestem dim tcúú ba Nqari Me e sa. ⁴Khama khòèm ãe cábá hãase ko còrè ba kana ko porofita ba ko gam dim tcúú ba sau-cgaekagu. ⁵Si ko wèès khòès ãe cábá tamase ko còrè kana ko porofita sa, gas dim tcúú ba sau-cgaekagu; tcúúa sas dqòma hãa khamaga i ii khama. ⁶Khòès ko cábá tama ne méés gataga c'òda sa thée dqòm. Igaba ncèè khòès ga dqòma tcg'òós kò sau-saugas gúù sa ii, ne méés nxãaska cábá. ⁷Khòè ba méém táá cábás gúù si i, Nqarim dis ii sa hëé naka x'áa ba hëéthëé me e ke, si khòè sa khòèm dis x'áa si i. ⁸Khòè ba khòès koe guu naka kúrúè tama, igabas khòè sa khòèm koe guu a kúrúèa hãa khama. ⁹Me kò gataga khòè ba khòès domka kúrúè tama, igabas kò khòè sa khòèm domka kúrúèa hãa. ¹⁰Ncëes gúùs domka hëé naka moengele xu domka hëéthëé méés khòè sa cábá hãa naka khòèm di qarian koes hãa sa x'ái.^f ¹¹Igabas X'aigam **Nqarim** koe khòè sa khòèm ka cúíá hãa tama, nakam khòè ba khòès ka cúíá hãa tama. ¹²Ncëes ma khòè sa khòèm koe guua hãa khamagam ma khòè ba khòès ka ábàèa khama; i wèè gúúan ga Nqarim koe guua.

¹³Bóda tcg'óóa mááse: khòès gha cábá tamase Nqari ba còrèa ne qãè e sa? ¹⁴Gúú zi di ii-q'ooan koe ga i gáé guu naka x'ái tu u tama, khòèm kò qád c'òðan úúá ne i sau-sauga a sa, ¹⁵igaba ncèè khòès kò qád c'òðan úúá ne i gas di x'áa a? Qád c'òðan nes máàèa, qàbi tcúú cgoa as gha ka khama. ¹⁶Igaba ncèè c'èe khòèan kò ncèe sa ntcoe kg'oana ner ko máá: 'Sita èeta ii kg'òðan úú tama, zi Nqarim di zi kereke zi igabaga èeta ii kg'òðan úú tama,' témé.

X'aigam Nqarim dis tc'òo sa
(Mt 26:26-29; Mk 14:22-25; Lk 22:14-20)

¹⁷Igabaga ncèe ko xùri zi x'áè zi kar dqòm tu u tama: xg'aea tu kò hãa ne tu ko kaisa cg'ãèan kúrú, qãèan ka khama. ¹⁸Tc'ãà dis gúùs kar ko kóm, kerekes koe tu ko hààraa xg'aea hãa ne i q'aa-q'aasean gatu xg'aeku koe hàna hãa sa, ra tc'èea máá c'èe koe i tseegu u, ta tc'èea. ¹⁹Q'aa-q'aasean méé i gatu xg'aeku koe hãa, naka ne gha nxãasega ãe tchàno ii ne bóda q'ãè. ²⁰Eè tu kò hààraa xg'aea hãa ne i nxãan Nqarim dis tc'òos dqòa dis tama si i. ²¹Tc'óó tu kò ne tu qãàku tama khama, me ko wèém khòè ba gam ka tc'óóa mááse, me c'èe ba xàbà, me c'èe ba nqàre. ²²X'áéan tu gáé úú tama, kg'làa tu ga, a tc'óó di i? Kana tua ko Nqarim dis kereke sa ntcoe, a ãe káà gúù ne sau-cgaekagu? Dùú sa ra gha gatu ka méé? Dqòm tu u méér? Igabar ncëes gúùs koe guu a cuiskaga gatà hëéa tite.

f 11:10 méés khòè sa cábá hãa naka khòèm di qarian koes hãa sa x'ái - Gerika sa ko máá: "Khòè sa méés tcúúa sa koe qarian úúá hãa," témé.

²³X'aigam **Nqarim** kar máàèa hãa ncëer ko gataga thëé máà tu u sa khama: X'aigam Jeso ba kò ãem gha hàà khòèan tshàu q'oo koe tcãàèm ntcùúm ka péréan sée, ²⁴a ãem ko Nqari ba qãè-tcaoa máá ka khóá q'aa si, a máá: “Ncëea Tiri tc'ároan ga a, ncëe gatu di i; ncëeta méé tu hëé, nxãasega tu gha tc'ëe-tc'ëese Te ka,” témé. ²⁵Gaam dàòm cúúm kam kò tc'óóa xu ko xg'ara ka kubi sa sée, a máá: “Ncëes kubi sa kabas qáè-xg'ae si i c'áda Te koe; ncëeta méé tu hëé, wèé x'aèan ãe tu ko kg'áà ka, nxãasega tu gha tc'ëe-tc'ëese Te ka,” témé. ²⁶Wèé x'aèan ãe tu ko ncëe péréan tc'óó, a ko ncëes kubis koe kg'áà, ne tu ko Nqarim dis x'oo sa nxàea tseegukagu, Me nxãakg'aiga síf hàà khama.

²⁷Gaa domkam gha ãe saucgaekaguko cauan cgoa ko péréan tc'óó a ko Nqarim dis kubis koe kg'áàm khòè ba chibiga ii, a ba a gha ko X'aigam **Nqarim** dim tc'áro ba hëé naka c'áda ba hëéthéé cg'uri-cg'uri. ²⁸Gaa domka méém khòè ba kg'aika tcáóa ba q'oo qãèse bóò naka baà nxãwa péréan tc'óó naka baà Nqarim dis kubis koe kg'áà. ²⁹Ncèè c'èem khòèm kòo tc'óó a ko kg'áà, Nqarim dim tc'áro ba ko dùú sa méé sa bóda q'aa tamase, nem gha ko ãem ko tc'óó a ko kg'áà ka gam dis xgàraku sa óaga cgaese khama. ³⁰Gaa domkaga i gatu xg'aeku koe kái-kg'áía tu kg'amka a, a ko tsàà, i c'èe-kg'áía tu x'óóa. ³¹Igaba ncèè gatá ka ta kòo xgàrase ne ta Nqarim di xgàrakuan dòm q'oo koe hãa tite. ³²Igaba ncèè X'aigam kò ko xgàra ta a nem ko tchàno-tchano ta a, nxãasega ta gha táá nqóóm di ne cgoa cg'òòè ka.

³³Ke tu nxãaska tíf qõè ga tuè, ãe tu kò hààraa xg'ae a ko tc'óó ne méé tu qãàku. ³⁴Ncèè khòèm kò xàbà hãa ne méém x'áéa ba koe tc'óó, naka tu gha xg'aea tu kò hãa ne nxãasega táá xgàràè guu.

Hààr ko x'aè kar gha hàà c'èe zi gúú zi ka qãèse bìríá tchàno-tchano tu u.

Tcom-tcomsam Tc'èem di zi aba zi

12 ¹Ncëeska, tíf qõè ga tuè, tc'èe ra ko Tcom-tcomsam Tc'èem di zi aba zi ka tu gha q'ãa sa. ²Q'ana tu hãa, qanega tu xg'ao dtcòm-kg'ao tama ka tu xg'ao kúrúa mááseèa hãa nqárian koe tceea úúèa sa, ncëe kg'ui tama a. ³Gaa domkar ko tc'èe, ncëes gúú sa méé tu q'ãa sa: Nqarim dim Tcom-tcomsam Tc'èem ka gha kg'uikaguè a máá: “Jeso ba méém cg'uíè” témém khòè ba káà me e, me gataga káà me e, Tcom-tcomsam Tc'èem ka hàà cgaèè tamase gha máá: “Jeso ba X'aiga Me e” témé ba.

⁴Tááka zi aba zi hàna, igabagam cúúm Tcom-tcomsam Tc'èe ba hàna. ⁵Tááka zi dàò-kg'ám zi Nqari ba tsééa máá di zia hàna, igabagam cúúm Nqari ba hàna. ⁶Tááka zi tséé-kg'ám zi Nqari ba tsééa máá di zia hàna, igabagam cúúm Nqari ba hàna, ncëe ko wéèa zi ga wèém khòèm koe kúrú zi tséé ba.

⁷Wèém khòem koe i ko Tcom-tcomsam Tc'ëem di aban tãákase x'áise, nxãasega ne gha wèe ne khòe ne tsééa xg'ae ka. ⁸Tcom-tcomsam Tc'ëem kam ko c'ëe ba tc'ëean di kg'uian máàè, me c'ëe ba Gaam Tcom-tcomsam Tc'ëem kaga q'ãan di tc'ëean di kg'uian máàè. ⁹Me c'ëe ba Gaam cúím Tcom-tcomsam Tc'ëem kaga dtcòm sa máàè, me c'ëe ba Gaam cúím Tcom-tcomsam Tc'ëem kaga khòean qãèkagu di zi aba zi máàè. ¹⁰Me c'ëe ba are-aresa zi gúú zi kúrú di qarian máàè, me c'ëe ba porofitan dis aba sa máàè, me c'ëe ba tãáka xu tc'ëe xu bóda q'aa-q'aa dis aba sa máàè, me c'ëe ba tãáka xu tam xu ka kg'uian dis aba sa máàè, me c'ëe ba tãás kg'ui sa kg'uia kabi dis aba sa máàè. ¹¹Cúí a Gaam cúím Tcom-tcomsam Tc'ëem di tséé e ncëe wèe e, Me ko wèém khòe ba q'aa-q'aa máá a, ãem ko ma Gabá ma tc'ëe khama.

Cúím tc'áróm kái xòean úúa ba

¹²Ncëe tc'áróm ma cúí ii, igabam kái xòean úúa, i gam di xòean kái i igaba i ko cúím tc'áró ba kúrú, khamaga i Krestem ka ii. ¹³Wèéa ta cúím Tcom-tcomsam Tc'ëem ka tcguù-tcguuèa hãa, cúím tc'áró ba ta gha kúrú ka khama, Juta ne hëé, Gerika ne hëé, qãà ne hëé naka ãe kgoarasea hãa ne ne hëéthëé e, me kò wèéa ta koe ga cúím Tcom-tcomsam Tc'ëe ba ntcãa tcãàèa hãa.

¹⁴Tc'áró ba cúím xòem tama me e, igaba kái zi xòe zi i khama. ¹⁵Ncëe nqàrèm kò xg'ao máá: “Tshàur tama ra a khamar tc'áróm dir xòer tama ra a,” téméa, ne ba ga xg'ao gaas gúús domka táá tc'áróm dim xòe ba ii? Cuiskaga a! ¹⁶Ncëe tceem kò xg'ao máá: “Tcgáír tama ra a khamar tc'áróm dir xòer tama ra a,” téméa, ne ba ga xg'ao gaas gúús domka táá tc'áróm dim xòe ba ii? Cuiskaga a! ¹⁷Ncëe wèém tc'áróm kò xg'ao tcgáí ba ii ne ba ga ko ntama ma kóm? Ncëe wèém tc'áróm kò xg'ao tcee ba ii ne ba ga ko ntama ma hím hám? ¹⁸Igabagam Nqari ba wèém tc'áróm di xòean tchànose tóoa hãa, Gam ko ma tc'ëe khama. ¹⁹Ncëe wèéan ga kò xg'ao cúím xòe ba ii ne ba ga kò tc'áró ba ndaa hàna? ²⁰Ncëe i ma ii khama i kái xòean hàna, igabam tc'áró ba cúí me e.

²¹Tcgáí ba cuiskaga tshàu ba bìrí naka máá: “Tc'ëe tsi tama raa,” téméa hãa tite, si tcúú sa cuiskaga nqàrèan bìrí naka máá: “Tc'ëe tsao o tama raa,” téméa hãa tite. ²²Igaba, gaa xòean tc'áróm di ncëe kg'amka khama ii nea gaan kaisase ko qaasean ga a. ²³Ta ko gataga c'ëe xòean tc'áróm di ncëe cglárése ncàmmea khama ii i, nxãan kaisa ncàmman cgoa qgóó. A ta a ko c'ëe xòean gatá di ncëe chómsea a, cgáése q'óé, ²⁴i gatá di xòean ncëe tchàa za hàna a, cgáé q'óékuan qaa tama. Igabam Nqari ba tc'áróm di zi xòe zi gatà ma xg'ae-xg'aea, a ncàmme tama zi xòe zi kaisa ncàmman máana hãa, ²⁵nxãasega i gha q'aa-q'aasean tc'áróm koe táá hãa ka, me gha wèém xòe ba cúíta noose c'ëe ba qãese qgóó ka. ²⁶Cúím xòem kòe thòd ne i ko wèe xòean ga thòd, cúím xòem kòe dqòmme ne, i ko wèe xòean ga qãe-tcao cgoa me.

²⁷Tu gatu Krestem di tu t'áró tu u, a wèéa tu ga Gam di tu xòè tu u.
²⁸Me Nqari ba kerekes koe khòè ne tǎ́áka zi téé-q'oo zi koe tòóa: t'ǎ́a dis koe x'ǎè úú-kg'ao xu, cam dis koe porofiti ne, nqoana dis koe xгаа-xгаа-kg'ao ne, naka are-aresa zi gúú zi di ne tséé-kg'ao ne hēé, naka qǎèkagu di qarian úúa ne khòè ne hēé, naka khòèan ko hùì ne hēé, naka khòèan t'ǎ́a-cookg'aia ne hēé naka tǎ́áka xu tam xu cgoa ko kg'ui ne hēéthéé e. ²⁹Ka nea kháé wèéa ne ga x'ǎè úú-kg'ao nea? Kana nea wèéa ne ga porofiti nea? Kana nea wèéa ne ga xгаа-xгаа-kg'ao nea? Kana nea wèéa ne ga are-aresa zi gúú zi di ne tséé-kg'ao nea? ³⁰Kana nea ko wèéa ne ga aban khòèan qǎèkagu di máàèa? Kana nea ko wèéa ne ga tǎ́áka xu tam xu cgoa kg'ui? Kana nea ko wèéa ne ga tǎ́ás kg'ui sa kg'uia kabi?
³¹Igabaga méé tu kaisase kaia zi aba zi qaa.
 Ra gha ncēeska kaisase qǎem dàò ba x'áí tu u.

Ncàmku sa

13 ¹Ncèè tǎ́áka taman khòè ne di cgoar kòò kg'ui naka moengelean dian cgoa hēéthéé e,
 igabar kò ncàmkuan úú tama
 ner nxǎaska kg'ama ko tcéé-tcēes qanos khama ii
 kana xg'ǎma ko xg'aeè sara qano sara khama.
²A ncèè porofitan dis aba sar kò úúa,
 a ra a wèé zi gúú zi chómsea zi q'ana,
 a ra a wèé t'ēean q'ǎan di ga úúa,
 a ra a wèé dtcòmman ga úúa ncèè xǎbian ko nxònokagu u,
 igabar kò ncàmkuan úú tama
 ner gúú cgáér tama ra a.
³A ncèè ēer q'òò hāan wèé gar kò ko ēe dxǎua ne máà,
 a ra a ko t'áróa te tcg'òò, dàdè i gha ka,
 igabar kò ncàmkuan úú tama
 nes ēe sa cúí gúú ga kabi máá te tama.

⁴Ncàmku sa
 qád tcáo si i,
 a sa a qǎè tcáo si i,
 ncàmku sa tau di tama,
 a sa a bóò-boose di tama,
 a sa a koase di tama,
⁵a sa a tshúú cau tama,
 a sa a qaara mááse tama,
 a sa a qháése xgóakaguè tama,
 a sa a cg'ǎè gúúan kúrúèa hǎa tcáo sa koe tòó tama,
⁶a sa a cg'ǎè zi gúú zi ka qǎè-tcaokaguè tama,

igabagas ko tseeguan di zi gúù zi ka qǎè-tcaokaguè,

- 7 a sa a ko wèè gúùan koe qgóóse,
 a sa a ko wèè gúùan koe dtcòm,
 a sa a wèè gúùan koe nqòðan úúa,
 a sa a ko wèè gúùan qád-tcaoa máá.

- 8 Ncàmku sa chòð tite,
 si gha porofita sa kaà;
 si gha tǎá xu tǎm xu cgoa kg'ui sa chòð;
 i gha q'ǎa di tc'ēean kaà.

- 9 Gatá di q'ǎa di tc'ēea nea tc'ǎò tama,
 i gatá di porofitan ga tc'ǎò tama khama.

- 10 Igaba ēe tc'ǎðan kò ko hàà,
 ne i gha ēe tc'ǎð taman kaà.

- 11 Xg'aor cóá ii kar kòò cóá khama ma kg'ui,
 a ra a kòò cóá khama ma tc'ēe,
 a ra a kòò cóá khama ma xqa,
 a ēer ko hàà kaim khòè ba kúrú
 kar kò cóán di zi dàð-kq'ám zi chòðkagu.

- 12 Ncēeska ta ko bòð-kq'áís koe nxòmase bòð khama,
 igaba ta gha hàà tchànose q'óáku cgoa **Me** a bòð **Me**.
 Ncēeskar cg'árés xðè-coa sa q'ana,
 igabar gha ēem x'aèm ka kaisase q'ǎa,
 ncēer ma kaisase q'ǎaèa khamaga ma.

- 13 Zi gha ncēeska
 dtcòm sa hēé,
 nqòð sa hēé,
 naka ncàmku sa hēéthēé zi hǎa,
 ncēe zi nqoana zi,
 si gaa zi ka kaia sa
 ncàmku si i.

Porofitan hēé naka tǎm xu cgoa kg'uian hēéthēé e

14 ¹Ncàmkuan koe tu tcǎàn tcáo, naka Tcom-tcomsam Tc'ēem di zi aba zi tcǎàn tcáoá hǎase qaa, igabaga méé tu kaisase qaas gúù sa porofita si i. ²Eè ko tǎm xu cgoa kg'ui ba khòèan cgoa kg'ui tama a ko Nqarim cgoa kg'ui ke. Cúí khòè ga kóma q'ǎa me tama, Tcom-tcomsam Tc'ēem di qarian kam ko chómseá zi gúù zi kg'ui khama. ³Igaba khòèm ēe ko porofita ba ko khòèan cgoa kg'ui, tshàoam gha ghùì i, a ba a ghùì-ghui tcáo o, a qgài-qgai tcáo o ka. ⁴Gaam ēe ko tǎm xu cgoa kg'ui ba ko gaam cúí ba tshàoam ghùise, igaba ēe ko porofita ba ko kereke sa tshàoam

ghùì. ⁵Ncàmàr kò hãa, gatu wèéa tu ga t̄am xu cgoa kg'ui sa, igabar ko kaisase tc'êe porofita méé tu sa. Gaam êe ko porofita ba êe ko t̄am xu cgoa kg'uim ka cgáé me e ke, ncèè kg'uiua xu ko k̄abiè tama ne. Igabaga ncèè t̄am xu kòo kg'uiua k̄abiè nes gha kereke sa tshàoa ghùìè.

⁶Ncèeska tíí qōe ga tuè, ncèè gatu koer ko hàà a ko hàà t̄am xu cgoa kg'ui ne ra gha ko dùús qāè sa kúrúa máá tu u, ncèè méé xu ko sar ko x'áí tu u tama, kana q'āan di tc'ēean máà tu u tama ne, kana porofitan máà tu u tama ne, kana c'ēe gúù ga xгаа-xгаа tu u tama ne? ⁷Cii cgoa di zi gúù zi kg'ōèa hãa tama zi ka igaba, ncèe fulutuan hēé kana harepan hēéthēé khama ii zi, nta ba gha ma c'ēem khòè ba q'āa ndakam t̄cgáì ba ko ciìè sa, t̄cgáìan koe i kò q'aa-q'ooan hãa ne cúíga a? ⁸Gataga ncèè torompitam ncōoan ka ko q'āa-q'āam kò qāèse ts'oo tama ne i gha díín ncōoan kg'ónòsea máá? ⁹Gataga i gatu koe ii. Ncèè kóm̄a q'āase tama kg'uiian tu kòo gatu di t̄aman koe kg'ui ne, ba gha ntama c'ēem khòè ba q'āa dùú sa tu ko nxàè sa? Kg'ama tu gha ko tc'āán q'oo koe kg'ui. ¹⁰Ncèè ta ko ma bóò khama, zi káí zi kg'ui zi t̄áaka zi nqōómkg'ai koe hàna, a ko wèéa zi ga kóm̄a ko q'āase gúúan nxàè. ¹¹Ncèè c'ēem khòèem ko nxàè sar kò kóm̄a q'āa tama ner gaam koe t̄áa za guuar khòè ra a, me gabá tíí koe t̄áa za guuam khòè me e. ¹²Khama gatu ka igaba, Tcom-tcomsam Tc'ēem di zi aba zi tu úú kg'oana, ke méé tu êe gha kereke sa tshàoa ghùì zi qaa naka gazi ka cg'oè cgaèè.

¹³Gaa domka méém wèém khòèem êe gha ko t̄am xu cgoa kg'ui ba aba sa dtcàrà, èem ko kg'ui sam gha kg'uiua k̄abi di sa. ¹⁴Eèr ko t̄am xu cgoa còrè nem gha ko Tcom-tcomsam Tc'ēe ba tirim tc'ēem koe còrè, igaba i tiri tc'ēean tc'áróan kúrú tama. ¹⁵Kháé ra gha nxāaska dùú sa kúrú? Tc'ēem koe hāase ra gha còrè, igabar gha gataga thēé tc'ēea te cgoa còrè; tc'ēem koe hāase ra gha nxàè, igabar gha gataga thēé tc'ēea te cgoa nxàè. ¹⁶Ncèè Nqari ba tsi kò ko tc'ēem koe tsi hāase dqòm, ne ba gha ntama ma gaam êe kóm̄a q'āa tsi tama ba tsari qāè-tcaoa-máákuan ka máá: “Amen” témé, c'úuam hãa dùú sa tsi ko nxàè sa ka? ¹⁷Qāèse tsi gha ko Nqari ba qāè-tcaoa máá, igabas êe sa c'ēem khòè ba tshàoa ghùì tama.

¹⁸Nqari bar ko qāè-tcaoa máá, wèè tu nqáéaser ko t̄am xu cgoa kg'uis gúús domka, ¹⁹igabar kerekes koe tc'ēea te cgoa 5 xu kg'ui xu **kóm̄ako q'āase** xu kg'ui kg'oana, a nxāasega c'ēe ne xгаа-xгаа; t̄am xu cgoar ko 10,000 kg'uiian kg'ui ka tamase.

²⁰Tíí qōe ga tuè, cg'áré cóá khama ma tc'ēean tu chōòkagu. Cg'lāè zi gúù zi koe méé tu cóá ii, igaba méé tu tc'ēea tu koe kaia hãa. ²¹Nqarim di x'lāèan koe i ncèeta ma góásea:

“Ncèe ne khòè ne cgoar gha kg'ui
t̄áa zi kg'ui zi ko kg'ui ne khòè ne hēé
naka t̄áa za guua ne khòè ne di kg'áman cgoa hēéthēé e,
igabaga ne komsana Tea hãa tite,”

tam kò X'aigam **Nqari** ba méé.

²²Khamas tam xu cgoa kg'ui sa ãe dtcòm-kg'ao tama ne dis x'ái si i, a dtcòm-kg'ao ne di tama, igaba porofita sa, nxãa sa dtcòm-kg'ao ne dis x'ái si i, a ãe dtcòm-kg'ao tama ne di tama.

²³Khama ncëè wées kerekes kò hààra xg'ae, me ko wèém khòè ba tam xu cgoa kg'ui, ne c'èe ne ncëe ãe tu ko kúrí sa kómá q'ãa tama a c'èem-kg'ám ka dtcòm-kg'ao tama ne hàà ne, nea cuiskaga máá, temea tua, ta mééa hàà tite?

²⁴Igaba ncëè wèém khòèm kò hàà a ko porofita, me dtcòm-kg'ao tama ba kana ãe kómá q'ãa tama ba tcàà, nem gha wèéan koe qãèse x'áise chibi-kg'aom ii sa, a **gha kháóa** wèéan koe ga xoara mááse, ²⁵i gha tchòàn ãe tcáoá ba koe chómsea a tchàa koe tcg'oa. Me gha ncëem dàòm ka kg'áía ba cgoa cg'áé, a Nqari ba dqòm, a nxàe a máá: "Tseeguan kagam Nqari ba gatu xg'aeku koe hàà," témé.

Tchànose dqòm ne

²⁶Dùú sa ta gha kháé nxãaska nxàe, tí qòe ga tuè? Eè tu kò hààra xg'ae nem wèém khòè ba c'èes gúú sa úúa, ciim ga ba, kana xгаа-xгаа sa, kana Nqarim x'ái mea sa nxàea tcg'òó sa, kana tam xu cgoa kg'ui sa, kana tam xu ko méé sa kg'uia kabi sa. Wèéan ncëe ga méé i kúríe nakas gha nxãasega kereke sa tshòoa ghùè. ²⁷Ncëè c'èe khòèan kòò tam xu cgoa kg'ui ne méé i cam kana nqoanan cúíga gatà hée, nakam ko wèè x'aè ka cúí ba kg'ui, nakam gataga cúí ba hànaa kg'uia ko kabi ba. ²⁸Ncëè kg'uia-kabi-kg'aom kò káà ii ne méém kg'ui-kg'ao ba kerekean koe nqoo, naka baa gam ka kg'ui cgoase naka Nqarim cgoa héethée e. ²⁹Cam kana nqoana xu porofiti xu méé xu kg'ui, naka ne c'èe ne gane di zi kg'ui zi qãèse bòda tcg'òó. ³⁰Ncëè c'èem khòèm kò xg'aes koe hàà, a ba a gaa x'aè kaga Nqarim ka c'èes gúú sa x'áíè ne méém ãe hàà a ko kg'ui ba nqoo. ³¹Wèéa tu ga gha cúí mana cúí porofita, nxãasegam gha wèém khòè ba xгаа-xгаа, a ba a gha korèè ka. ³²Porofiti xu ko gaxu di tc'èean gaxu di qarian dòm q'oo koe tòòaa hàà. ³³Nqari ba kómku tam dim Nqarim tama Me e, igabam tòókus di Me e khama.

Ncëe i wèè zi kereke zi tcom-tcomsa ne di zi koe ii khama ³⁴méé zi khòè zi kerekean koe nqoo. Kg'ui zi gha sa zi kgoara mááè tama, igabaga méé zi máàsea hàà, ncëe i ko Moshem di x'áèan méé khamaga ma.

³⁵Ncëè c'èes gúús ka zi kò q'ãa kg'oana hàà ne, méé zi gazi di xu khòè xu x'áèan koe tèè, khòès gha kerekean koe kg'ui sa sau-sauga si i ke.

³⁶Nqarim dim kg'ui ba gáé gatu koe guu a hààraa? Kana baa gatu koe cúíga hààraa? ³⁷Ncëè c'èem khòèm kòò tc'èea máá, porofiti me e, ta tc'èea, kana Tcom-tcomsam Tc'èem di aba nem úúa, ta tc'èea, ne méém dtcòm ãer ko góá máá tu u sa X'aigam dis x'áé si i sa. ³⁸Ncëes gúús kam kòò tc'irì-tc'irise ne, i gha gam ka thée gataga tc'irì-tc'iriseè.

³⁹Ke ncëeska, tí qòe ga tuè, porofitan koe tcàà tcáoá tu, naka tua táá tam xu cgoa kg'uian xgáè-kg'am guu. ⁴⁰Igaba méé zi wèè zi gúú zi tcom-tcomsam dàòm tchànóm cgoa kúríè.

X'ooan koe tēe sa (15)

X'ooan koe tēes Krestem di sa

15 ¹Tíí qōe ga tuè, qāè tchōàn ncēer kòo xгаа-xгаа tu u kar ko t'ēe-tc'ēe tu u, ncēe tu kò thēe séèa mááse e, a tu a kò gaan koe téé-tēe e, ²ncēe gaan ka tu ko kgoaraè e, ncēer ma xгаа-xгаа tu ana khama tu kòo ma qgóó o ne. Nxāata tu kò hēe tama ne tu kg'amaga káà hùise dtcòma hāa.

³Eēr kò máàèa hāa sar kò gataga thēe kaisase cgáés gúús iise máà tu u khama: ncēe Krestem gatá di chibian domka x'óóa máána hāa sa, **Nqarim di zi** Tcgāya zi ko méé khamaga ma, ⁴a ba a kò kg'ónòè, a nqoana cáman qāá q'oo koe x'ooan koe tēe, **Nqarim di zi** Tcgāya zi ko méé khamaga ma, ⁵a ba a kò Peterem koe^s x'áíse, naka 12 xu **xгаа-xгааse-kg'ao xu** koe hēéthēe e. ⁶A kò gaa koe guus ka cúí x'áè ka 500 sa nqáéa hāa ne xùri-kg'ao ne Gam di ne koe x'áíse, ncēe káí-kg'aise i gane ka c'ēea ne qanega kg'òèa hāa ne, i c'ēea ne x'óóa^h hāa ne. ⁷A kò gaa koe guus ka Jakobom koe x'áíse, a ba a gaa koe guus ka wèè xu x'áè úú-kg'ao xu koe x'áíse.

⁸Wèéa ne ka kháókam kò gataga tíí koe x'áíse, c'ēm khòèm x'aèa ba ka ábàè tamam khama ma. ⁹Wèé xu x'áè úú-kg'ao xu ka cg'árér ga ra a khama, a x'áè úú-kg'ao tar gha ma tcièè sa kg'ano tama, Nqarim dis kereke sar kò xgàra khama. ¹⁰Igaba Nqarim di cgómkuan kar ncēer ii khamaga ma ii, i kò cgómkuan ēem máà tea hāa a tíí koe táá káàn tséé. Igabagar wèè xu x'áè úú-kg'ao xu ka kaisase tsééa hāa, tiri qari tama a kò ii igaba, a kò Nqarim di cgómku u ncēe kò tíí cgoa hāa a. ¹¹Khama nxāaska, tíí koe i ga guua kana gaxu koe i ga guua igabas ncēe sa wèéa xae ko xгаа-xgaas ga si i, si ncēe sa gaas koe tu kò dtcòmš ga si i.

X'ooan koe tēes ēe x'óóa hāa ne di sa

¹²Ncēeta i ko ma xгаа-xгааè a ko máá: Kreste ba x'ooan koe tēea, téméè, ka ne gha ntama ma gatu ka c'ēe ne máá, x'ooan koe tēe sa káà si i, témé? ¹³Ncēè x'ooan koe tēes kò káà sa ii nem nxāaska Krestem ga ba x'ooan koe ghùèè ta ga hāa. ¹⁴Ncēè Krestem kò x'ooan koe ghùèè ta ga hāa, ne i sixae di xгаа-xgaan káà hùè i, i gatu di dtcòmān ga thēe káà hùè i. ¹⁵Nxāaska ne gha khóè ne gataga bóða tcg'òó, tshúú-ntcōa di xae nxàea-tseegukagu-kg'ao xae Nqarim di xae e sa, Nqarim ka tseeguan nxàe tama xae, Nqari ba Kreste ba x'ooan koe ghùia, téméan ka. Ncēè ēe x'óóa ne kò ghùèè tama nem **Nqari ba** Kreste ba thēe ghùè ta ga hāa khama. ¹⁶Ncēè ēe x'óóa ne kò ghùèè tama nem nxāaska Krestem igabaga

g 15:5 *Petere* - Gerika sa ko “Kefasem koe,” témé. **h 15:6** *x'óóa* - Gerika sa ko máá: “x'óoma,” témé.

ghùìè ta ga hãa khama. ¹⁷Ncèè Krestem kò ghùìèa hãa tama ne i gatu di dtcòmàn kàà tséé e, tu qanega gatu di chìbian koe hàna. ¹⁸Nxãaska ne gane èe Krestem koe dtcòmà hãase x'óóa' hãa ne thée aagusea hãa. ¹⁹Ncées kg'òès koe cúí ta kò Krestem koe nqòðan úúa hãa ne ta wèè khóèan nqáéa hãase cgómga ta a.

²⁰Igaba, ncèe i ii khamagam Kreste ba x'ooan koe ghùìèa hãa! Tc'ää a kúrúseam tc'áróm dis x'áís iise èe x'óóa' hãa ne gha ghùìè di sa. ²¹Eès ma x'oo sa khóèm koe guu a hààraa khamagas gha ma x'ooan koe tée sa thée khóèm koe guu a hàà khama. ²²Ncèe i ko ma Adam koe ma wèè khóèan ga x'óó khama i gha ma Krestem koe wèéan ga kg'òèkaguè khama.

²³Igabam gha wèém khóè ba gam di x'aèan ka **ghùìè**: Kreste ba tc'ää a kúrúseam tc'áróm ga Me e, ne gha nxãaska Gam di ne xùri Me, ncèe hààram kò hãa ne. ²⁴Si gha nxãaska chòð-q'oo sa hàà. Eëm ko Kreste ba wèè tc'ää-cookg'aian hée naka èe qarian qgóóan hée naka qarian héeéthée kaákagua xg'ara kam gha Nqarim Xòð ba hàà x'aian máá. ²⁵**Kreste ba** méém tc'ää-cookg'ai nakam gha **Nqari ba** nxãakg'aiga síí Gam di cg'òo-kg'aoan wèé ga Gam di nqàrèan ka nqãaka tòò khama. ²⁶Kháóka dim cg'òo-kg'aom hàà gha cg'òoè ba x'oo si i. ²⁷**Nqarim dis** Tcgäya sa ko máá: “Nqari ba wèè gúúan nqàrèa ba ka nqãaka tòóa,” témé khama. Eè i kò máá, wèè zi gúú zia Gam qari koe tòóèa, témé ne i tchàno o, Me Gabá q'oo koe kàà Me e, Gaam èe kò wèè zi gúú zi nqàrèa ba ka nqãaka tòò ba. ²⁸Wèè zi gúú zi kò Gam qari koe tòóèa, nem gha nxãaska Cóám igaba thée Gam qari koe hãa, Gaam èe wèè zi gúú zi ko nqàrèa ba ka nqãaka tòò ba, nxãasegam gha Nqari ba wèè ne khóè ne koe wèès gúú sa ii ka.

²⁹Ncèè èe x'óóa ne kò tseegukaga ghùìè tama ne, i ko nxãaska dùús domka c'èe khóèan qanega èe x'óóa ne di téé-q'ooan koe tcguù-tcguuè? Dùútsa gúú sa ia ko nxãaska hùì, gane téé-q'oo koe tcguù-tcguuèa ne?

³⁰Dùús domka ta ko nxãaska wèè x'aè ka tshúù-xam zi qgái zi koe tcãàsea máá? ³¹Tíí qòe ga tuè, tseegua ner ko bìrí tu u - koasean ncèer gatu domka Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe úúa hãa domkar ko wèè cáín ka x'óó. ³²Dùú sa gha kãbisea máá te, èer kò Efeso koe qãáka di kg'oo-coan cgoa x'ãàku ne, khóèan di zi tc'èe-kg'ám zi cgoa? Ncèè èe x'óóa ne ko x'ooan koe ghùìè tama ne ta ga nxãaska máá:

“Hàà naka ta tc'óó naka kg'áà
q'uu ka ta ko x'óó ke!”

témé.

³³Táá qàe-qaeè guu: “Cg'ãè tc'èe khóèan cgoa xg'aea ne ko qãè gúúan tshúù-tshuu ke.” ³⁴Gatu di qãè tc'èean koe kãbise, naka tua táá chìbian kúrú guu. C'èe nea Nqarim ka c'úúa hãa ke. Sau-cgaekagu tu ur gha kar ko ncèe gúúan nxàe.

X'ooan koe tēeam tc'áró ba

³⁵Igabam ga c'ēe ba tēe a máá: “Nta iim dàòm ka ne ko ēe x'óóa hāa ne ghùìe? Nta iim tc'áró ba ne gha úúa?” témé. ³⁶Tsáá kàà tc'ēe tsi khòè tseè! Eē tsi ko xhàrà m cgùri ba méém kg'aika x'óó naka baa nxāwa kg'òè. ³⁷Eē tsi kòo xhàrà, ne tsi kúrúse gham tc'áró ba xhàrà tama, igabaga tsi ko kg'ama cgùri ba xhàrà, c'ēem kg'amka péréan di ba kana c'ēe tc'óoan dim ga ba. ³⁸Igabam ko Nqari ba Gam tc'ēea máá ana hāa tc'áróan máá a, gatagam ko wèém cgùri ba gam dim tc'áró ba máá.

³⁹I cgàan cúíta ii tama: khòèan dia ne hàna, i kg'oo-coan dian hàna, i tsaràn dian hàna, i x'aùan dian hàna. ⁴⁰Nqarikg'ai di tc'áróa ne hàna, i nqòómkg'ai di tc'áróan hàna; igabaga i nqarikg'ai di tc'áróan di x'àan cuiaka a, nqòómkg'ai di tc'áróan di x'àan ka. ⁴¹Cám sa c'ēem x'àa ba úúa, me nxoe ba c'ēe ba úúa, i tçonðan c'ēe ba úúa. C'ēem tçonðm di x'àa-q'ooa nea c'ēem dian ka tãáka a khama.

⁴²Ncēeta i gha ii ēe x'óóa ne ko hàà x'ooan koe ghùìe ne. Eē ko xhàrà sa ko kaà, igabas ēe ko ghùìe sa kaà tite; ⁴³Cg'àès iises ko xhàràè, igabas gha hàà t'òès iise ghùìe; kg'amka iises ko xhàràè, igabas gha hàà qari úúase ghùìe; ⁴⁴tc'áróm kòo xhàràè nem nqòómkg'ai dim tc'áró me e, igabam gha hàà ghùìe a nqarikg'ai dim tc'áró ba ii.

Ncēem ma nqòómkg'ai dim tc'áró ba hàna khamagam gataga thēe nqarikg'ai dim tc'áró ba hàna. ⁴⁵**Nqarim di zi** Tcgāya zi koe i ncēeta ma góásea a ko máá: “Kg'aika dim khòèm Adam ba kò kg'òèa hāam khòèm iise kúrúèa,” téméè, igabagam Adam, kháóka ka di ba kg'òèan ko kúrúm Tc'ēe Me e. ⁴⁶Tc'ēe ba tc'āa naka hàà tama, igabagam tc'áró ba tc'āa a hààraa, me nxāwa kháóka tc'ēe ba hààraa. ⁴⁷Tc'āa dim khòè ba kò nqòómkg'ai koe guua, a kò tshàran cgoa kúrúèa, me kò cá m dim khòè ba nqarikg'ai koe guua. ⁴⁸Khòè ne nqòómkg'ai di nea nqòómkg'ai dim khòèm khama ii, ne nqarikg'ai di ne nqarikg'ai dim khòèm khama ii. ⁴⁹Ncēe ta ma nqòómkg'ai dim khòè ba ma tc'èèa hāa khamaga ta gha ma nqarikg'ai dim khòè ba tc'èè.

⁵⁰Birí tu ur ko, tí qōe ga tuè, a ko máá: “Cgàa ba hēe naka c'áðan hēéthēea Nqarim di x'aian q'òò tite, si gataga kaàko sa cuiskaga ēe kaà tama sa q'òò hāa tite,” témé.

⁵¹Komsana tu! Chómsea tseegua ner ko birí tu u: cuiskaga ta wèea ta ga x'óó^k tite, igaba ta gha wèea ta ga kúrúa kabiè, ⁵²xòm x'aè-coam q'oo koe, tcgáim di ts'ee-ts'ebean khama, kháóka dim nxāam ko q'au ka. Nxāa ba gha q'aukaguè khama, ne gha ēe x'óóa hāa ne ghùìe a kaà tite, ta gha kúrúa kabiè. ⁵³Eē kaàkoan méé i kaà taman hāakaguè, naka i ēe x'óókoan x'óó taman hāakaguè khama. ⁵⁴Gaam x'aèm eem kaàkos gha

ko ãe kaà taman hãakaguè, si x'óoko sa ãe x'óo taman hãakaguèm kas gha nxãaska ãe **Nqarim di zi** Tcgãya zi koe goásea hãa sa kúrúse, ncëe ko máá: “X'oo sa tààa a kaakaguèa,” témé sa.

⁵⁵ “X'oo seè, tààa si hãa xòèa nea ndaa?

X'oo seè, sari xõóan di thòda nea ndaa?”

⁵⁶ X'oo sa ko gas di kaá cgoa di qarian chibian koe hòdò, i ko chibian gaan di qarian x'áèan koe hòdò. ⁵⁷ Igabaga ta ko Nqari ba qãè-tcaoa máá, ncëe ko tàà cgoa di qarian máà ta a ba, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a.

⁵⁸ Gaa domka, tíí qõe ga tu ncàm-ncamsa tuè, qarika méé tu téé, naka táá ntcãa-ntcãè guu, naka tua X'aigam di tsééan wèè x'aè ka cg'òèa hãase kúrú, X'aigam koe i gatu di tsééan kãà hùì tama sa tu q'ana hãa ke.

Dtcòm-kg'ao ne Jutea di ne di zi aba zi (16)

16 ¹ Ncëeska aba zi ncëe ko dtcòm-kg'ao ne **Jutea di ne** xg'ae-xg'aea mááè zi ka: Gatu igaba méé tu thèé Galatia di zi kereke zir kò ma x'áèa hãa khama hëé. ² Tc'ãà dim cáím wèém bekem dim ka méém wèém khòè ba ãem ko gàba marian ka c'èean tòóá mááse, naka i gha nxãasega ãer kòo hàà ne a i marian xg'ae-xg'ae guu. ³ Ra gha ãer ko hàà ne, ãe tu nxárá tcg'òóá hãa xu khòè xu tcgãya zi máà, díí xu ii sa ko nxàe zi, a ra a gha gatu di aban cgoa Jerusalema koe tsééa úú xu. ⁴ Ncèè tíí ga ra méér qòds kò ko qaase ne xu gha tíí cgoa qòd.

Paulom di zi dàdò zi

⁵ Maketonia koer ko tcana nqáé ner gha dàra tu u, Maketonia koe méér síí tcana tcg'oa sar bìrísea hãa khama. ⁶ A ra a gha c'èedaoka gatu cgoa x'aè-coa ba hãa, c'èedaoka wèés saos ga sa, tu gha nxãasega hùì te ra còoka qòd, ãer ga ko qòd qgáí wèè koe. ⁷ Nqáékose bóda tur ncëeska tc'èe tama, x'aè bar gha gatu cgoa hãa sar nqòda hãa khama, ncèè X'aigam **Nqarim** kòo kgoara máá te ne. ⁸ Igabar gha Efeso koe hãa, me gha nxãakg'aiga síí Pentekoste dim cáím ba hàà. ⁹ Kaisam nquu-kg'ám qãè tsééan di ba tchààse xgobekg'amsea máá tea khama, i káí ntcoè-kg'aoan hàna.

¹⁰ Timoteom kòo hàà ne méé tu kúrú nakam táá cúí guù ga gatu koe bèe guu, X'aigam di tsééa nem ko kúrú ke, ncëer ko tíí hëé khama. ¹¹ Ke méé i táá cúí khòè ga ntcoè me guu. Tòókuan cgoa tu gam di dàdan koe tsééa úú me, nakam gha nxãasega tíí koe kãbise. Gabá hëé naka c'èe xu dtcòm-kg'ao xu hëéthèé ra qãà hãa ke.

¹² Ncëeska gaxae ka qõesem Apolosem ka, kaisaser kò dtcàrà me, gam ka c'èea xu cgoam gha dàra tu u sa. Igabam kò ncëeskagam gha síí sa

wèè tcáóa ba ka tc'ée tama^l. Igaba ěem kòo tchànom x'aè ba hàà nem gha sí cgae tu u.

Còo di zi x'áèku zi

¹³Q'óéseá méé tu hãa, dtcòmš koe qarika téé, ghùì-ghuin tc'èea hãa, naka qari ii. ¹⁴Wèés gúùš ěe tu ko kúrú sa méé tu ncàmkuan cgoa kúrú.

¹⁵Stefanase ba hěé naka gam x'áé di ne hěéthěea Akaia koe tc'ää di ne dtcòm-kg'ao ne e, sa tu q'ana hãa; a ne a c'ěe ne dtcòm-kg'ao ne tsééa máás koe máàsea hãa. Ra ko dtcàrà tu u tí qōe ga tuè, ¹⁶gatu igaba tu gha ěeta iis tséé sa ko kúrú xu hěé naka wèém ěe ncées tséé sa gaxu cgoa xg'aea máána hãa a ko kaisase gaas koe tsém ga ba hěéthěé di qarian dòm q'oo koe hãa sa.

¹⁷Stefanase ba hěé naka Foretunato ba hěé naka Akaiko ba hěéthěé xu ncēe koe hààraa domkar qāè-tcaoa, gatu téé-q'oo koe xu kò hùì khama. ¹⁸Tirim tc'ěe ba hěé naka gatu dim tc'ěe ba hěéthěé xu kò kàba-kàba. Ke méé tu ěeta ii khóèan kaisa tcoman máà.

¹⁹Asia dim nqóóm di zi kereke zi ko tsgámkagu tu u. Akila ba hěé naka Perisila sa hěéthěé khara ko kaisase tsgám tu u X'aigam koe, si ko kerekes gakhara x'áé koe ko xg'ae sa gataga méé thěé. ²⁰Wèé ne dtcòm-kg'ao ne ncēe koe hãa ne ko tsgámkagu tu u. Tsgámkaguku tu x'obèkus tcom-tcomsas cgoa.

²¹Tí Paulo ra ko tí tshàu cgoa ncēe tsgámkuan góá.

²²Ncēè c'ěem khóèm kò X'aiga ba ncàm tama ne méé i cgúíkuan gam koe hãa. *Maranatha!*^m - **Hàà, gatá di Tsi X'aiga Tseè.**

²³X'aigam Jesom di cgómkuan méé i gatu cgoa hãa.

²⁴Tiri ncàmkuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa, Jeso Krestem koe. Amen.

l 16:12 wèè tcáóa ba ka tc'ée tama - Gerika sa ga máá: “Nqarim dis tc'ées tama si i,” témé.

m 16:22 *Maranatha* - Ncēm kg'ui ba Aramaike dis kg'uis di me e, a ko máá: “Hàà, gatá di Tsi X'aiga Tseè,” témé.